

2022-23

A small, stylized signature or mark in the bottom right corner of the illustration.

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Sähköistäviä uutisia
- 6 Mistä opettajia tulee?
- 10 Riikka Pulkkinen
- 12 Balettipäiväkirja
- 14 Ilmastonmuutos musassa
- 16 Urbanilegendat pelottavat
- 19 Pääsykokeet pisteyttävät
- 22 Millaista on olla lukiolainen?
- 24 Kallesta vuoden äikän ope
- 26 Aikaa ajatelless
- 27 Somekuplat
- 28 Soitto opetusministerille
- 29 ERASMUS-reissaajat
- 34 Uteliaana Udinessa

Toimitus

Päätoimittaja:
Sanni Halonen

Toimittajat:
Anna Kumpumäki
Nea Sormunen
Milena Stenudd
Veera Vuori

Opastus ja taitto:
Eija Paso

Etukannen piirros:
Anna Kumpumäki

Takakannen kuvat:
Milena ja Anna

Oulun painatuskeskus.
150 kappaletta.
www.ouka.fi/kastellinlukio

Onko riittävän hyvä tarpeeksi hyvä?

SANNI HALONEN

LUKUVUONNA 2022 - 2023

Ylioppilaskirjoitukset ovat lukion suurin taidonnäyte. Kirjoituksiin laitetaan kaikki likoon: opiskellaan kuukausi kaupalla, painetaan muistiin viimeinenkin tiedon jyvänen ja uhrataan väliaikaisesti lähes koko elämä oppikirjojen ja tietokoneen edessä istumiselle. Ylioppilaskokeet koettelevat painekattilan kestävyyttä. Kellä keittää yli loppumetreillä, kun valkolakki hämöttää edessäpäin.

Koetta edeltävänä iltana uni ei maita, vaikka kaikki tehtävissä oleva on tehty. Jännitys kalvaa sisintä ja yö muuttuu sängyssä kääntyilyksi nukkumisen sijasta. Aamulla tarkistetaan vielä todennäköisesti miljoonatta kertaa, että kaikki on varmasti mukana. Koululla tavarat työnnetään kaappiin, tietokone ja eväät nostetaan surullisen harmaille tarjottimille ja kuljetaan yhtenä oppilaiden laumana kirjoitussaliin. Kokelaat näyttävät enemmän siltä, että ovat menossa vankilaan harmaissa tekstittömissä vaatteissa anonyymeine paketteineen, jotka ovat maalariteippikerrosten alle peitetyjä eväsrasioita. Jos kädet eivät ole hionneet aikaisemmin, niin hiki alkaa hyytämään viimeistään, kun ylioppilaskoe ilmoitetaan alkaneeksi.

Kun ylioppilaskokeiden alustavat tulokset tulevat, saa hetken hengähtää ja toivoa, että YTL ei tee pisteisiin merkittäviä muutoksia. Paitsi jos alustavat tulokset ovatkin pettymys, joka kolahtaa itsetuntoon tarpeeksi lujasti jättääkseen mustelman. Täydellisydentavoittelu näkyy selkeästi ylioppilaskokeissa. Nykyään hyviäkin arvosanoja pyritään korottamaan. Korottamista ei tehdä ainoastaan omatunnon vuoksi. Nykyinen oppijärjestelmä pakottaa pyrkimään täydellisyteen. Esimerkiksi moniin haluttuihin jatko-opiskelu paikkoihin vaaditaan lähes virheettömiä arvosanoja. Riittävän hyvä ei ole tarpeeksi hyvä, mikä johtaa aina vain uusiin korotus- ja uusimiskertoihin.

Päivänä, jona viralliset yo-tulokset tulevat, yksi kihelmöi onnistumisen iloa, toinen on hieman pettynyt ja kolmas näyttää täysin maansa myyneeltä. Vihdoin saa kuitenkin huokaista helpotuksesta. Jännitys on ohi. Ne, jotka suunnittelevat uusimista, saavat hetken järkeillä, onko se täysin tarpeen. Jos korottaminen näyttää sopivalta vaihtoehdolta, valmistautuminen alkaa uudestaan.

Muutoksen tuulet korkeakoulujen valintaperiaatteissa vaikuttavat myös ylioppilaskokeisiin ja yleisesti lukio-opintoihin. Opiskelijoille pitäisi antaa enemmän liikkumisvaraa opiskella sellaisia aineita, jotka aidosti kiinnostavat eivätkä ole valintoina pelkästään pääsy pisteiden takia. Toivottavasti lähitulevaisuudessa päästään opiskelemaan enemmän oppimisen ilosta - ei pakon voimalla mahdollittamaan täydellisyteen pyrkimällä.

Huomasitko sinäkin Kastellin kulttuuriraitilla Sara Lanton vaikuttavan maalauksen?

Koulunkäyntiä sähkökriisin keskellä

**Energian hinta on noussut Suomessa ja Euroopassa huolestuttavasti. Yhtenä syynä on Venäjän hyökkäysso-
dasta seuranneiden pakotteiden toimeenpaneminen. Koska venäläisen kivihiilen ja maakaasun tuontia on rajoitettu, Keski-Euroopan energiantuotanto on hor-
junut ja sähkön hinta noussut. Tilanne heijastuu myös Suomeen, sillä emme ole sähkön tuotannossa omava-
raisia. Energian kulutuspiikkejä joudutaan paikkaa-
maan muun muassa Keski-Euroopassa maakaasulla tuotetulla sähköllä.**

Kastellin monitoimitalossa sähkönkulutuksen kasvu alkaa jo ennen oppilaiden ja opettajien saapumista, kun lähes 1 800 henkilölle tarjottavan päivittäisen lämpimän aterian valmistus käynnistyy.

Muun väen saavuttua sähkön tarve vain lisääntyy, kun luokkien ja käytävien valaistus syttyy, oppilaat alkavat ladata koneitaan ja opetustekniikkaa otetaan käyttöön.

Olemme koko ajan riippuvaisempia sähköstä, joten kysymykset sähkökriisin läpi kahlauksesta ovat ajan-kohtaisempia kuin koskaan. Yhdestä talvesta olemme selvinneet, mutta tuskin seuraavastakaan vielä helppo tulee.

Koska sähköä ei voida varastoida, pitää sitä tuottaa joka hetki juuri sen käyttöä vastaava määrä. Etenkin talven sähkön kulutuspiikkien aikaan eli kylmimpinä talviaamuina on mahdollista ajautua tilanteeseen, jossa sähkönkulutusta on enemmän kuin sitä on tarjolla.

NEA SORMUNEN

Kuluneena talvena paikalliset jakeluyhtiöt suunnittelivat ratkaisuksi parin tunnin mittaisia kiertäviä sähkökatkoja. Tällaisissa tilanteissa paikalliset jakeluyhtiöt kykenevät ilmoittamaan katkoista ennakkoon. Pahemmassa tapauksessa joudutaan kohtaamaan sähkövoiman tuotannon äkillisistä häiriöistä johtuvia ennakoinnattomia sähkökatkoja. Niihin varautuessaan koulut ovat joutuneet pohtimaan, miten kyettäisiin varmistamaan, että opetus voisi sujua mahdollisimman tavallisesti ja huolehtia sekä oppilaiden että henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta poikkeuksellisessa tilanteessa.

Sähkökatkojen sattuessa opetustekniikkaa, nettiyh-
teyttä ja valoja ei saataisi toimimaan, sillä Kastellin monitoimitalossa ei ole mahdollisuutta varavoimakoneen kytkentään. Tämä merkitsisi sitä, että opetus muuttuisi lähes mahdottomaksi.

Sähkökatkot vaikuttavat suoraan myös kouluruu-
an valmistamiseen, säilyttämiseen sekä tarjoamiseen, ja on mahdollista, ettei normaalia koululounasta voida toteuttaa. Keskustelut opetuksen toteuttamisesta ja ruuan tarjoamisesta tällaisissa tilanteissa olivat meillä viime syksynä. Pulmat onneksi vältettiin.

Opetushallituksen mukaan koulutuksen järjestäjillä on valta päättää opetustuntien sijoittamisesta poikkeaa-

vasti, jos sähkökatkon takia toiminta kouluilla ei ole oppilaille ja henkilökannalle turvallista. Katkojen vuoksi pitämättä jääneitä tunteja jouduttaisiin tasoittamaan lukuvuoden aikana.

Sähkön säästöä ruokalassa

Monitoimitalomme ruokailusta vastaava ISS:n palvelupäällikkö **Katri Heikkinen** totesi syksyllä, ettei kiristynyt tilanne ollut aiheuttanut suurta muutosta keittiön toiminnassa, sillä pyrkimys on ollut aina toimia mahdollisimman energiatehokkaasti.

Ruokaa laitettaessa uunien käyttöaika on tarkoin ajoitettu ja tiskikonetta pyöritetään vain täpötäytenä. Sähkön hinnan nousu vaikuttaa kuitenkin suorasti ja epäsuorasti myös ruuan tukkuhintaan, mikä voidaan nähdä ruokalistojen muutoksissa, sillä energian hintojen nousu on osunut pahasti siipikarjan ja kalan tuotantoon.

Vuonna 2021 Kastellin sähkönkulutus oli 976,89 MWh, mikä keskimäärin 120 e/MWh hinnalla merkitsi 120 419,65 euron sähkölaskua koko vuoden osalta. Tämän vuoden sähkönkulutuksen ja sen hinnan suuruuksista ei ole vielä tietoa, mutta lasku on varmasti suurempi. Syyskuussa 2022 sähkön hinta oli 158 e/MWh.

Vähemmän lämmitystä ja ilmanvaihtoa

Suomen kantaverkkoyhtiö Fingrid sekä ympäristö-, työ- ja elinkeinoministeriöt ovat kehottaneet kaikkia suomalaisia säästämään sähköä, eikä Kastellin monitoimitalo ole poikkeus.

Kulutusta vähentämällä voidaan pienentää sähkökatkoihin turvautumisen todennäköisyyttä, sillä vähäisempi kulutus vähentää myös voimalaitosten energiantuotannon tarvetta.

Oulun kaupungin kiinteistöpäällikkö **Veijo Kotalainen** kertoo, että kouluissa sähkön säästäminen onnistuu muun muassa sisälämpötilan laskemisella sekä ulko- ja sisävalaistusajan lyhentämisellä. Koska monitoimitalon ilmanvaihdon käyntiaikaa voidaan tarvittaessa lyhentää, kun se sammutetaan yön ajaksi. Säästää voidaan myös laittamalla autojen sisälämmittimet käyttökieltoon.

Jani johdossa Henna toisena

Kastellin käytäville on ilmestynyt pitkänhuiskea mies, jolla on riipeä askel. Hän on uusi rehtorimme **Jani Syrjälä**. Talomme ei kuitenkaan ole hänelle tuikituntematon, sillä alun pitäen hän oli suunnittelemassa Kastellin monitoimitaloa ja aloitusvuonna apulaisrehtorinammekin. Ura vei pian Madetojan musiikkilukion rehtoriksi.

Jani kehuu paluunsa ensivaikutelmia erittäin hyväksi: ”Meillä on mukavia opiskelijoita ja ammattitaitoisia ja työhönsä sitoutuneita huippuopettajia. Täällä on hyvä tekemisen meininki.” Ensi lukuvuonna hänen työparikseen tulee uusi apulaisrehtori **Henna Anunti**.

Rehtorin silmin lukioelämää 12 vuotta seurannutta huolettaa opiskelijoiden jaksaminen. Korkeakoulujen valintauudistus korostaa yotutkinnon merkitystä.

”Se on osaltaan lisännyt opiskelijoiden paineita ja stressiä ja ohjaa jonkin verran myös opiskelijoiden valintoja heti lukion alusta alkaen.”

Opiskelijoiden hyvinvointia ei pidä unohtaa.

”Meidän tulee huolehtia, että opiskelijoiden työmäärä pysyisi kohtuullisena mutta myös siitä, että he menestyisivät mahdollisimman hyvin ylioppilaskirjoituksissa jatko-opintoja ajatellen.”

Kukin meistä joutuu etsimään oman tiensä, kuten Janikin aikoinaan. Matematiikan opettajan työ oli hänelle mieluisaa, mutta sitten hallinnon tehtävät alkoivat kiinnostaa.

”Hieman yllättäenkin löysin itseni kollegojen rohkaisemana apulaisrehtorin paikalta. Pari vuotta sen jälkeen siirryin johtoon eläkkeelle jääneen rehtorin paikalle. Rehtorin tehtävässä minua kiehtoo mahdollisuus vaikuttaa asioihin lukiomaailmassa ja mahdollisuus olla luomassa hyvät edellytykset niin opiskelulle kuin opettajien työskentelylle. Työ on monipuolista ja pidän siitä, että saan tehdä töitä yhdessä opiskelijoiden ja opettajien kanssa.”

Näin kesäloman kynnyksellä Janilla on asiaa:

”Muistakaa nauttia tulevasta lomasta ja unohtaa opiskelut hetkeksi. Kun koulutyö taas jatkuu elokuussa, muistakaa nauttia myös siitä, koska lukio-opinnot ovat paljon muutakin kuin pelkkää raatamista. Uusien asioiden ja taitojen oppiminen ja Kastellin yhteisöön kuuluminen ovat nauttimisen arvoisia asioita.”

Yhteisöllisyyden kokemukset kantavat meitä.

”Huolehditään jatkossakin yhdessä, että Kastellissa on hyvä henki ja mukava opiskella.” #meidänkastelli

Koulussamme on monia pidettyjä opettajia. Harvasta kuitenkin tiedämme, miten he ovat Kastelliin päätyneet tai mistä heidän työpäivänsä koostuvat. Osukki haastatteli Juho Karekiveä, Riikka Pohjolaa ja Henna Saarikoskea.

MILENA STENUDD

Karekiven Juho opettaa matikkaa ja kemiaa Kastellin lukiossa. Hän kertoo pitäneensä aina matikasta ja eritoten siitä, miten sitä opiskellaan. Juholle matikka oli kuitenkin aluksi vain varasuunnitelma. Alkuperäinen suunnitelma oli oikis, mutta sinne hän ei päässyt sisään ja päätyikin matikkaa opiskelemaan. Kun Juho oli opiskellut matikkaa noin vuoden verran, hänen mielipiteensä opiskelusta vahvistui: "Tämähän on oikeasti kivaa, tätä minä haluan tehdä." Matikassa oli mukavaa, kun sitä pystyi yhdessä kavereiden kanssa opiskelemaan. Juho päättikin siirtyä aineenopettaja puolelle. Aineenopettajaksi ei voi valmistua vain yhdellä aineella, joten Juhon toiseksi aineeksi päättyi kemia. Yleinen aineyhdistelmä on matikka, kemia ja fysiikka, mutta fysiikka ei ikinä ollut oikein Juhon sydämen lähellä. Kemiasta Juho oli aina pitänyt - se oli vaikeaa, mutta mielenkiintoista. Valmistumisen jälkeen hänen kaverinsa huomautti, että Kastellissa olisi tarvetta sijaiselle, jolloin Juho soitti rehtorille ja päätyi haastattelun kautta kouluun.

Pohjolan Riikka on englannin ja ruotsin opettaja Kastellin lukiossa. Hän kertoo, että on ollut kiinnostunut kielistä ihan pienestä alkaen. Kielet olivat olleet Riikan lempiaineita koulussa, ja jo ennen kouluaikoja hän oli tykännyt matkia kuulemiaan englanninkielisiä sanoja. Kastelliin hän päätyi kuitenkin ihan sattumalta. Riikkaa edeltävä kielten opettaja oli yllättäen saanut töitä muualta ja tilalle tarvittiin alkamassa olevalle lukuvuodelle joku opettaja. Kastellin silloinen rehtori Keijo oli kuullut Oulun suomalaisen yhteiskoulun lukion rehtorilta Riikasta ja soitti hänelle tarjoten töitä. Riikka oli Kastellissa ensin vuoden määräaikaisessa työssä, kunnes sai ihan vakituisen paikan virallisen kaavan kautta työhaastattelun jälkeen.

Saarikosken Henna opettaa biologiaa ja maantietoa Kastellissa. Henna opiskeli yliopistossa eläinekologiaa, mutta tämän alan tutkijan työtilanne ei vaikuttanut niin valoisalta, että hän olisi vain sen varaan uskaltanut pelata. Varmuuden vuoksi Henna päättikin opiskella myös tutkijan ja aineenopettajan pätevyudet. Valmistuttuaan biologian maisteriksi hän oli aluksi työttömänä muutaman kuukauden ajan ja teki lyhyitä opettajasijaisuuksia Oulun alueella. Kun Kastelliin etsittiin tuntiopettajaa pariin jaksoon, Henna otti pidemmän työjakson mielellään vastaan. Pari vuotta tuntiopettajana hän opetti kastellilaisia, iltalukiolaisia, elukiolaisia ja kaksoistutkintolaisia. Välillä hän myös sijaisti Kastellissa Tarjaa ja Esaa. Myöhemmin Henna sai vakinaisen viran. Henna kertookin uransa onnellisimman päivän olleen se, kun hänet valittiin alle 30-vuotiaana biologian ja maantieteen lehtoriksi vakinaiseen virkaan Kastellin lukioon.

Miten he päätyivät meitä opettamaan?

Hän oli kuitenkin pitkään jo tiennyt, että haluaa opiskella kieliä. Kielten opiskelun lisäksi ajatus opettajuudesta oli pyörinyt mielessä vaihtoehtona jo alakoulusta asti.

Yliopistossa lopulta kieliä opiskellessa opettajaksi suuntautuminen alkoi tuntui selkeimmältä ja varmimmalta uraratkaisulta - ja sille tielle Riikka lähti!

Mikä kivaa, mikä rasittaa?

Juhon mielestä parasta opettajan työssä ovat olleet opiskelijat ja tunne siitä, että tietää olleensa avuksi ja onnistuneensa helpottamaan jonkun elämää edes hiukan.

Yleensä tämä toteutuu silloin, kun joku kysyy "miten tämä asia menee?" ja päädytään ahaa-elämykseen.

Työssä joutuu kylläkin myös näkemään vaivaa.

"Jos työnsä haluaa tehdä hyvin, se ei tapahdu itsestään."

Eniten Juhoa kuormittaa työssä se, että asiat eivät aina mene suunnitellusti. Jos pidetään koetta luokalle eivätkä kaikki pääsekään paikalle, aiheutuu lisätöitä, kun joutuu suunnittelemaan, miten kaiken saa suoritetuksi.

Hennan mielestä ehdoton ykkönen opettajan työssä on opiskelijat ja oppitunnit heidän kanssaan.

"Se, kun näkee, kuinka innostuminen opittavista aiheista lähtee opiskelijasta itsestään ja asioita halutaan oppia muutakin kuin vain kokeita ja ylpäreitä varten."

Hennan sisäinen introvertti pitää myös oppituntien tekemisestä, muistiinpanojen hiomisesta ja uusien koetehtävien ideoimisesta yksin hiljaisuudessa.

Henna myöntää, että lukio-opettajan työssä rasittaa jatkuvat muutokset. Lyhyen työuransa aikana Henna on ehtinyt opettaa jo kolmea opetussuunnitelmaa.

Riikka pitää opettajan työssä siitä, kun saa opettaa aktiivista ryhmää ja huomaa, että oppimista tapahtuu.

Rasittavimpana työssä Riikka pitää suurta työ määrää ja tiukahkoja aikatauluja töiden tekoon.

Katse unelmien kouluun

Juho sanoo Kastellin olevan aika lähellä hänen unelmakouluun.

"Jos jotain kehitettävää pitäisi keksiä, niin opiskelijoille lisää istumapaikkoja ja pöytiä käytäville."

Hennan unelmien koulussa jokaisella yhteisön jäsenellä olisi turvallinen olla eikä ketään kiusattaisi. Ryhmäkoko olisi 25. Tarjolla olisi mahdollisuuksia innostumiseen, ja eri aineita sekä oppikokonaisuuksia opittaisiin yleissivistävästi ja monipuolisesti. Koulu olisi myös luonnontiedepainotteen ja yhteistyötä ajatellen lähellä korkeakouluja.

Riikan unelmakoulussa kenelläkään ei olisi kovin kova kiire tai stressi. Kouluun olisi kaikilla kiva tulla ja ryhmäkoot olisivat pienehköjä.

Päivään mahtuu paljon

Hennan päivät alkavat Ylen aamu-tv:n uutisilla, josta hän katsoo, saisiko hän uutisista ajankohtaisia nostoja oppitunneille.

Koululle Henna saapuu ennen ensimmäistä oppituntia viimeistelemään päivän opetuksen. Ennen oppituntia hän avaa valmiiksi Wilman, sähköiset oppialustat, mahdolliset videot ja muistiinpanodiat. Oppitunnit menevät opettaessa.

Hyppytunneilla ja koulun jälkeen hän valmistele tulevien viikkojen ja jaksojen oppitunteja. Yhden oppitunnin tekemiseen alusta asti Hennalla menee yleensä parista tunnista kuuteen tuntiin.

Hyppytunneilla ja välitunneilla aikaa kuluu usein myös muiden juoksevien asioiden hoitamiseen: sometiimissä koulun Instagramin päivitykseen, ryhmänohjauksen asioihin ja LuMasiiven yhteisprojekteihin.

"Totta kai pitää taukojakin pitää! Tauot kuluvat opettajainhuoneessa kahvia juoden."

Vapaa-ajalla Henna lukee paljon tietokirjallisuutta, jolla hän saa pidettyä aineenhallintansa ajan tasalla.

Juhonkin päiviin kuuluu Wilma-viesteihin vastaamista ja oppituntien pitämistä.

"Työkavereiden kanssa nauretaan milloin millekin."

Arki koostuu palautettavien tehtävien ja testien tarkastamisesta ja tulevien oppituntien suunnittelemisesta.

"Tavallinen työpäiväni koostuu oppituntien pitamisestä ja niiden valmistelusta. Oppituntien valmisteluun kuuluu suunnittelu sekä materiaalien ja kokeiden valmistaminen", Riikka listaa.

Riikka tekee myös paljon arviointia eli esimerkiksi sanakokeiden ja isompien kokeiden korjaamista työajalla. Lisäksi usein on palavereita muiden opettajien kanssa eri aiheista. Aikaa kuluu myös yhteydenpitoon opiskelijoiden ja huoltajien kanssa Wilmassa.

Riikka on myös mukana Erasmus-projektissa, joten kansainvälinen yhteistyö kuuluu myös hänen työnkuvaansa.

"Erasmus-projektin kautta pääsee

HENNA: Jo nyt lukiolaisena voi alkaa keräämään itselleen "itsenäistymispakkausta", eli tärkeimmät astiat, peivaatteet, siivousvälineet yms. Niitä tarvitsee, kun viimeistään lukion jälkeen muuttaa omaan kotiin. **Isompiin hankintoihin voi pyytää apua joulupukilta, sukulaisilta ylioppilaslahjana ja erityisen hyvä paikka on Oulun punaisen ristin Kontti -kierrätystavaratalo. Kaikkea ei tarvitse hankkia uutena tai omaksi, lainaaminen kunniaan!**

vinkki opiskelijoille

JUHO: Koska mulla on mukavaa tässä työssä täällä työpaikassa, haluaisin rohkaista jokaista miettimään alavalintaansa. Pyri semmoiseen suuntaan, jossa kuvittelisit, että voisi olla mukava tehdä työtä. Usein saatetaan miettiä vain sitä, mikä olisi se ns. hyvä ammatti, johon varmaan kannattasi pyrkiä. Mutta okei, kun pääset sinne "hyvään ammattiin" etkä tykkääkään siitä, mutta teet sitä silti 50 vuotta joka päivä, niin onko se oikeasti hyvä ammatti sitten? Eli jokaisen kannattaa etsiä se oma tie.

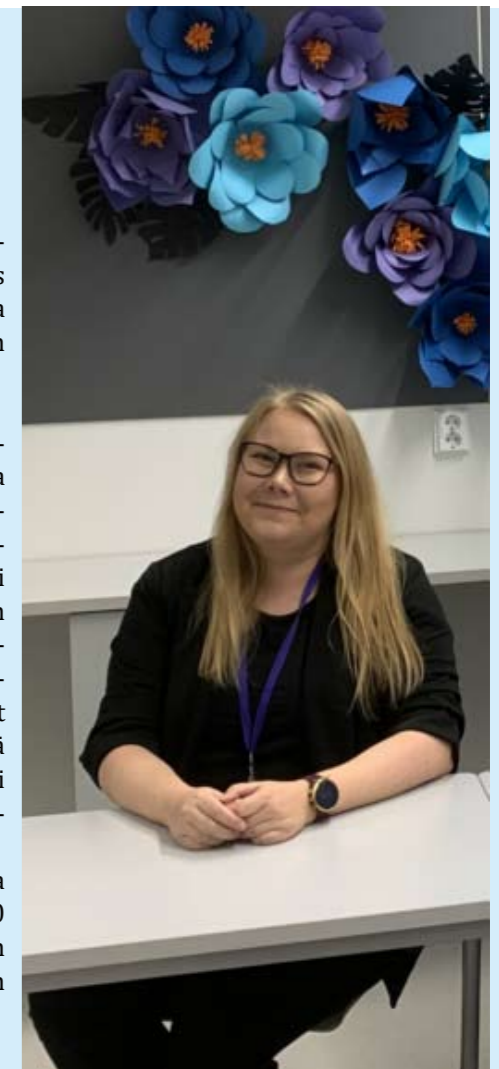
RIIKKA: You'll be thirty before you even notice, enjoy high school while it lasts!

Sattuuhan sitä...

Hennan keskivaikea lukihäiriö aiheuttaa joskus muistiinpanoihin hauskoja kömmähdyksiä, joille hän osaa nykyään nauraa.

Opiskeluaikana hän sijaisti yläkoulun biologiaa kotipaikkakunnallaan Keski-Pohjanmaalla. Katsoessaan oppilaslistaa hän näki listattuna monia hyvinkin tuttuja sukunimiä ja tunnistessaan oppilaiden korkeat poskipäät hän ei voinut erehtyä: oli hämmäntävää opettaa luokkaa, jossa oli yhteensä kolme hänen pikkuserkkuaan.

Pikkuserkkuja Hennalla on ympäri Suomea yli 120 kappaletta, joten kai tuokin jonkin todennäköisyyden mukaan oli mahdollista.

Kastellin lukion kirjailijakummi Riikka Pulkkinen on nostettu taas valokeilaan, kun hänen tuorein romaninsa Lumo julkaistiin. Riikka pääsi maistamaan median kiinnostusta jo nuorena, kun hänen esikoisromaaninsa Raja tuli vuonna 2006 isolla rytinällä kirjamarkkinoille. Riikka oli kirjoittanut romaaniaan kuutisen vuotta. Siitä voi keskinkertaisellakin matikkapäällä laskeskella, että tarinan idut saivat alkunsa jo opiskeluaikana Kastellin lukiossa. Nyt vuorossa on seitsemäs teos. Muutamat opettajistamme ottivat se oitis lukulistalleen. Mutta missä ihmeen välissä he ehtivät lukea kaunokirjallisuutta, kun pitää korjata valtaiset määrät opiskelijoiden tuotoksia ja pyörittää koulumaailman karuselliä?

Lukupaussi lumoaa ja parantaa päivää

HEINI ORAJÄRVI:

Kuuntelin Pulkkinen Lumon syksyllä ylioppilaskirjoitusten aikaan. Keskittymiseni ei ollut ehkä parhaimmillaan tuolloin, mikä saattoi vaikuttaa kuuntelukokemukseeni. Pelkkä kuuntelu ei nimittäin nyt riittänyt, ja aionkin lukea kirjan vielä kertaalleen.

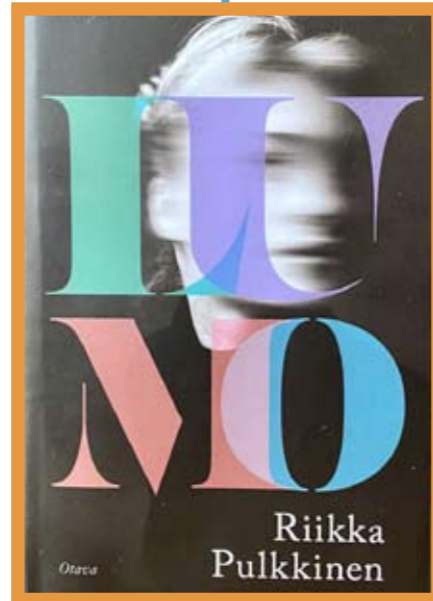
Lumon juonta vie eteenpäin keskeisimmän henkilön, Phillipan, kuoleman selvittäminen, mutta teos ei ole kuitenkaan dekkari. Lumossa kerronta on pinnalta selkeää ja ymmärrettävää, ja Phillipan tarinasta saakin kiinni huolimatta siitä, että kerronta on kokeilevaa.

Yhtenä kertojana siinä on muuten sinäkertoja, jollaiseen törmäsin ehkä ensi kertaa. (Kunnellnessani mietin, saisiko tuosta katkelmasta lukutaidon kokeen jollekin opintojaksolle. Tämäkin osoittaa jotakin keskittymisestääni...)

Mutta Riikalla on aina teoksissaan muitakin tasoja pinnan alla, enkä saa Lumon tasoista kunnolla kiinni pelkän kuuntelun jälkeen. En suosittelukaan kuuntelemaan kirjaa vaan lukemaan sen aivan perinteisesti.

Lumo käsittelee nuoriakin kiinnostavia kysymyksiä tyttöyden representaatiosta, katseesta (usein miehen) ja vallasta. Minua jäivät teemat ja kerronnan ratkaisut kiinnostamaan, ja toinen lukukerta varmasti avaa vielä näitä.

Ehkä lukijan on hyvä varautua siihen, että ymmärtääkseen teoksen ajatuksia ja merkityksiä se on luettava toiseenkin kertaan. Saattaisi olla hyvä idea lukea se

yhtä aikaa kaverin kanssa, jolloin voisi keskustella siitä hänen kanssaan.

Kuuntelen kirjoja pyöräillessäni työmatkoja, ja minun onkin pakko käyttää tässä tilaisuus vinkkaamiseen: suosittelen kirjojen kuuntelemista ihan kaikille! On aivan mahdollista töistä lähdettyään lumoutua jostakin toisesta tarinasta ja todellisuudesta hetkeksi ennen kuin kotona saa taas nostaa kattilan hellalle ja sitten istua työpöydän ääreen korjaamaan kokeita - ja palata tähän arkitodellisuuteen.

KIRSI LEHTONIEMI:

Luin Lumon syksyllä heti tuoreeltaan. Oli sillä tavalla jännä lukukokemus, että vaikka koko ajan oli tunne, että en pidä kirjasta, se kuitenkin imaisi mukaansa ja se oli pakko lukea loppuun.

Päähenkilö oli minun ajatusmaailmaani jotenkin häiritsevä, osittain tuntui välissä jotenkin epäuskottavalta. Mietin koko ajan, miksi en pidä hänestä, ja toisaalta tuli sitten jollakin tavalla huono omatunto, että miksi olen niin ankara. Taitavasti rakennettu hahmo siis.

Siinä mielessä hyvä kirja, että jäi kummittelemaan pitkäksi aikaa mielenpohjalle. Varsinkin kun itse työskentelee nuorten ihmisten kanssa, tuli pohtineeksi, mitä kaikkea pinnan alla voi liikkua.

Ehkä luen joskus vielä uudelleen.

Uskalla tietää -tunnuslause yhdistää Kastellin lukiota ja erästä Suomen tunnettua ja suosittua kirjailijaa.

Kirjailijakummimme **Riikka Pulkkinen**, Kastellin lukion kasvatti, ilahdutti vierailullaan huhtikuussa koko koulun väkeä keskustelutilaisuudessa, jota juonsivat ansioituneesti opiskelijamme **Vili Kanninen** ja **Emilii Alitalo**.

Pulkkinen uran käynnisti esikoisteos Raja (2006), jota meidänkin koulussamme luetaan joka vuosi. Paljon tunnustusta on saanut myös romaani Totta (2010). Tuorein tapaus on Lumo (2022).

Haastattelu paljasti meille muistoja Riikan lukio-opinnoista. Hän on valmistunut Kastellista vuonna 2000. Urheilulukiolaisen lajina oli juoksu keskipitkillä matkoilla. Riikka kertoi urheilulukiolaisen haasteista, aamutreenistä ja mukavan näköisistä jalkapallopojista. Yleisössä istui pari tuttua opettajaakin noilta ajoilta!

Riikka kuvaili yleisölle kirjailijan työtä. Tyyliä ja teemoja hän etsii aamupäivisin sohvalta pyjama päällä. Tulevaisuutta pohtiville nuorille hän antoi ohjeeksi olla utelias ja lukea monipuolisesti oppiaineita, jotta ovia jäisi enemmän auki tai ainakin raolleen tulevaan. Kiitoksen oman polun löytämisestä saivat äidinkielenopettajamme **Karl Grunn** ja **Eija Paso**, jotka lukiossa huomasivat, kannustivat ja auttoivat löytämään kirjallisen itsetunnon.

Tilaisuuden lopuksi tehtiin yhdessä mieltä virkistävä kirjoitusharjoitus, jossa Riikka ohjeisti kuvailemaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti jonkun konkreettisen reitin, esimerkiksi mökkitien tai koulumatkan. Jokainen pääsi hiljentymään ja kirjoittamaan tekstiänsä puhelimella kymmenen minuutin ajaksi.

Sometiimmme esitti vierailun jälkeen toiveen: lisää tällaisia luovuutta ammentavia hetkiä arkeen, kiitos!

Poimintoja kirjoitustehtävästä:

Tarkista takin taskut, onko avaimet varmasti mukana. Pidä kiinni oven rivasta, hypistele kertaalleen taskua, onhan avaimet mukana. Loksauta ovi lopulta kiinni, tarkista tasku. Kurkkaa ovenpielessä olevaa lämpömittaria, plussaa, hurraa kevät tulee. Lähde kävelemään luhtikäytävää pitkin, pitäisi laskeutua kolmen kerroksen matka alas. Väliovia, miksi talossamme on niin paljon väliovia. Portaita, alas alas alas. Kuullokeissa soi 2000-luvun alun nostalgiset teinirock ja punk biisit. Viimeinen väliovi, jalan alla kuuluu lekasoran kahina.

Kivet ja lehdet rapisevat kenkieni alla. Kun keskityn tarkkaan, voin kuulla etäisesti lintujen laulua. Olen saavuttanut risteyksen. Jalkani lähtevät automaattisesti kulkemaan vasemmalle suuntaavaa reittiä. Tien vierellä on pieni kuollut päästäinen. Jään hetkeksi tuijottamaan sitä toivoen, että se heräisi eloon. Eivät ne ikinä niin kuitenkaan tee. Kuljen ohi tyhjiin mökkien. Minua ympäröi vain metsän tarjoama hiljaisuus. Näen vihdoin kohteeni. Kävelen varovasti ovelle ja kaivan avaimen housujeni taskusta. Vanha kahva liikkuu avaamiseen tarvittavan voiman takia. Vihdoin sisällä. Kylmä puulattia tuntuu kotoisalta villasukkien alla.

Merilokki kirkuu rantavedestä kasvavan valtavan suuren siirtolohkareen päällä. Ilmassa tuoksuu suolainen merivesi, liejuinen vanha merenpohja ja makea suopuru. Oikealla pienestä lehtimetsästä kantautuu rantasivin lirkutus, ja aallot hyväilevät lempeästi kohisten pieniä, ajan pyöristämiä rantakiviä.

BALETTI- päiväkirja

VEERA VUORI

Mietin kaksi kertaa, menkö edes treeneihin tänään. Koulussa on opintoja kirittävänä ja huvittaisi käyttää pari tuntia mieluummin matikan laskemiseen kuin tanssimiseen. Nutturanikaan ei meinaa onnistua ja joudun tekemään sen uusiksi. Ja vielä kerran uusiksi. Hiusverkon ja pinnien alta sojottaa yhä hiustuppo, jonka laitan nopeasti piiloon.

Saapuessani treeneihin kuulen salistamme jo musiikkia. Aggressiivista pianon pimputusta. Alan lämmittelemään ja kokeilemaan piruetteja käytävällä. Ovi aukeaa ja edellinen ryhmä astelee ulos.

Alkulämmittelyä

Lämmittelyvaatteeni kahisevat, kun teemme alkulämmittelyä. Nopeita vatsalihaksia, askelkyykkyjä ja lopuksi vielä venyttelyä. Hörppään vettä, riisun lämmittelyhupparini ja kävelen omalle tankopaikalleni. Tangossa tehtävät liikesarjat tehdään hitaista ja lämmittelevistä sarjoista nopeisiin ja venyttäviin.

Pianokappaleet vaihtuvat ja yritän pysyä mukana tahdissa. En saa nostettua jalkaani tarpeeksi korkealle. Nyt polveni on koukussa. Yritän pakottaa jalkaani nousemaan lähemmäs kattoa, ja samalla pitää kättä sulavana ja oikeassa asennossa. Suoristan ja jatkan sarjan tekemistä. Yritän korjata keskivartalon asentoani, koska olen saanut paljon palautetta ja korjauseh-

dotuksia siitä. Taas pitäisi kohottaa jalkaa taakse. Selkäni sattuu ja tuntuu, että etureiteni revähtää kohta. Jalka ei edes nouse niin korkealle kuin haluaisin.

Tankosarjoja taas

Tankosarjoja tehdään tällä kertaa viisi ja palautteeseen sekä sarjoihin menee yhteensä parikymmentä minuuttia. Juomme nopeasti vettä ja menemme nurkkaan valmiiksi. Nurkasta tehdään sarjoja, hyppyjä ja piruetteja diagonaalissa eli salin poikki. Teemme piruetteja, mutta ne eivät mene yhtään hyvin. Olen tietyissä pirueteissa melko hyvä ja tietyissä en ollenkaan. Diagonaalisarjat ovat lempisarjojani, mutta tänään ne eivät oikein suju.

Alamme harjoittelemaan keskilattialla tehtävää piruettimaneesia. Ideana on, että monta tanssijaa kiertää ympyrää ja tekee samaan aikaan piruetteja. Piirimme pienenee koko ajan, eivätkä piruetit pyöri samaan tahtiin. Tänään emme tee muita sarjoja keskilattialla, mistä olen jopa hieman helpottunut.

Juon vähän vettä ja palaan takaisin keskilattialle, koska alamme käymään läpi uutta esityskoreografiaamme. Musiikki on ihanan herkkä, ja asumekin ovat kauniit.

Esitykset ovat ehdottomasti koko vuoden kohokohta ja oikeastaan nuorempana ne olivat syy, miksi jatkoin baletin harrastamista. Koreografia on mielestäni hieno, joten sen tanssiminikin on mukavaa.

Baletissa pyritään täydellisyyteen ja silti epäonnistutaan lähes koko ajan kaikesa, koska aina on jotain, mitä voisi kehittää.

Tossut ja tuskat

Vaihdamme kankaasta ja pahvista valmistetut kärkitossut jalkaan. Ryhmäsämme käytetään montaa eri mallia ja paria eri merkkiä. Tossut saa 70 - 150 eurolla. Omani ovat juuri ostetut, joten pohja on vielä todella kova. Saan hyvää palautetta uusista tossuistani ja tekemisestäni, joten olen hetkellisesti tyytyväinen itseeni. Loput kärkitossuilla tehtävistä sarjoista eivät mene enää kovin hyvin.

Vasemman jalan jalkapohjaan sattuu viiltävästi. Tuntuu, etten voi nojata painoa jalalle ollenkaan, mutta täytyy nousta varpaille ja tehdä piruetti. Piruetti epäonnistuu ja nilkkani tuntuvat heikolta. Nilkkojen tulisi olla vahvat ja venyvät, jotta pystyy tanssimaan tossujen päällä, joten minun pitäisi varmaan vahvistaa ja venyttää niitä kotona. Pitäisi myös tehdä matikan tehtäviä. Jalkoihini sattuu ja toivon piruettien jo loppuvan.

Harjoitteleminen kärkitossuilla suunnilleen puoli tuntia ja tuntuu oudolta ja helpottavalta ottaa tossut pois. Oloni tuntuu väsyneeltä, mutta melko tyytyväiseltä. Aina olisi voinut mennä paremmin, mutta en ollut ainakaan kovin huono tällä kertaa. Juon lisää vettä ja laitan päälleni lämpimät housut ja lämmittelytakkini.

Pehmeät tossuni alkavat näyttää enemmän harmailta kuin valkoisilta,

mutta ainakaan ne eivät ole menossa rikki. Salissa on hiostava ilma, ja muutkin keräilevät jo tavaroitaan.

Seuraavan ryhmän oppilaat kävelevät jo sisään, joten poistumme nopeasti.

Ballerinan perfektionismi

Aina välillä on sellaisia hetkiä, kun kaikki tuntuu lokahtavan kohdalteen. Baletissa se on uuden sarjan muistamista, liikkeen oppimista, puhtaan neloispiruetin pyörimistä tai kehujen saamista. Siinä hetkessä tuntuu, että kaikki tulee aina onnistumaan tästä hetkestä lähtien. Tunne kestää kuitenkin vain seuraavaan epäonnistumiseen asti. Baletissa pyritään täydellisyyteen ja silti epäonnistutaan lähes koko ajan kaikessa, koska aina on jotain, mitä voisi kehittää.

Täydellisyyteen pyrkiminen on se asia, joka ajaa toiset pois baletista ja saa toiset jatkamaan lajia monta vuotta. Perfektionismin "koukun" vuoksi jatkan edelleen lajiani. Jos nyt lopettaisin, en saavuttaisi tätä ja oppisi tuota.

Tietenkin motivaatioon kuuluu paljon muutakin kuin täydellisyyteen pyrkiminen, kuten treenikaverit, esitykset, hauskat hetket, uuden oppiminen ja muu sellainen. Minulle se on kuitenkin yksi koko ajan mukana olleista motivaation lähteistä.

ILMASTONMUUTOS

Ilmastonmuutos on vaikuttanut paljon ihmisten elämään ja toimintaan. Sen vaikutus näkyy myös uutisissa ja taiteessa, muun muassa musiikissa. Musiikki on vaikuttamisen väline, ja sen avulla onkin helppo tuoda esille omia näkemyksiään ja ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin. Varsinkin isoimmilla artisteilla on mahdollisuus tuoda mielipiteensä esiin suu-
relle ihmismäärälle kerralla.

TEKSTI JA KUVITUS:
ANNA KUMPUMÄKI

Ilmastoahdistus on noussut suureksi ilmiöksi, ja monet artistit ilmaisevat siihen liittyvät huolensa kappaleissaan. Esimerkiksi artisti **Evelina** toi huolensa esille Sahara-kappaleessaan SOS-albumilla.

WWF:n uutisessa (1/9 2021 "Artisti laulaa ilmastonmuutoksen puolesta") Evelina kertoo laulunsa synnystä näin:

"Ilmastonmuutoksesta uutisoitiin viime vuonna paljon. Minulle tuli tunne, etteivät maailman päättäjät tajua tilanteen vakavuutta. Miksi mitään ei tapahdu, vaikka kriisi on käsillä? Uusi biisi syntyi kuin itsestään."

Dreamcatcherin Maison-kappale käsittelee ilmastonmuutosta vahvasti painotetuissa sanoituksissaan ja musiikkivideon synkissä teemoissa. Myös muutamat ryhmän jäsenistä ovat avanneet sanomansa tarkoitusta. **Yoohyeon** kertoo tehneensä ennenkin paljon yhteiskunnallisiin asioihin liittyvää musiikkia, ja

näkyä musiikissakin

tällä hetkellä hän nimeää itselleen merkittävimmäksi ilmastonmuutoksen.

Dreamcatcherin kappaleen ranskankielinen nimi Maison tarkoittaa suomeksi kotia, ja sillä viitataan planeettaamme maahan. Sanaa käytetään myös kappaleen kertosäkeessä, jossa pyydetään apua, ettei ilmastonmuutos tuhoa kotiamme.

*"Break your habit now
Save my home in the jungle
Save my home in the polar
Maison (Protect my home)
Please someone fight for us"*

Musiikkivideossa näkyy synkkiä värejä ja paljon rikinäisiä rakennuksia. Kuvaus on elokuvamaista ja siinä on käytetty paljon efektejä tuomaan tuhoisaa ja katastrofista tunnelmaa. Videon pohjimmainen idea on näyttää, että Dreamcatcherin mielikuvituksellista maailmaa ei ole enää mahdollista pelastaa, kun taas reaali-
maailman ilmastonmuutokseen olisi vielä mahdollisuus vastata, ja siksi meidän jokaisen tulisi tehdä edes pieniä tekoja ilmaston hyväksi.

"Maison is a cry for help to save the Earth from the apocalypse caused by global warming, environmental pollution and human indifference. It may be too late now to save DREAMCATCHER's world, but their message is to save ours while we still can," spekuloidaan myös Eleventh Cassetten kirjoittamassa tekstissä, Genius Annotationin nettisivulla (12.4 2022, DREAMCATCHER – MAISON Lyrics – Genius)

Dreamcatcherin kappale on puhutellut myös minua kuuntelijana.

Piilotettua sanomaa

Välillä musiikkikappaleen todellista merkitystä voi olla vaikea huomata, sillä kuuntelija ei tiedä, millaisia tunteita ja ajatuksia artisti on käynyt läpi kappaletta kirjoittaessaan. Keskeinen sanoma voi olla piilotettuna sanoituksiin tai tulla esille vain vähän esimerkiksi kappaleen lopussa tai muutamalla sanalla kertosäkeessä.

Musiikissa ilmastonmuutoksen merkityksen voi havaita esimerkiksi kappaleen sanoituksista tai melodian painosta, mutta kuuntelijan kuuntelukokemukseen vaikuttaa myös kappaleen nimi ja sen vaikuttavuus.

Osa artisteista taas avaa kappaleensa tarkoitusta avoimesti esimerkiksi haastatteluissa tai omissa sosiaalisissa medioissaan.

Ilmastonmuutos vaikuttaa markkinointiin

Ilmastonmuutos näkyy myös yleisesti musiikin teollisuudessa ja sen markkinoista. Osa isommista artisteista on lopettanut fyysisten vinyyli- tai cd-levyjen valmistamisen, sillä niiden tuottaminen vie paljon energiaa. Digitaaliset albumit on yleistyneet huomattavasti.

Ilmastonmuutos koskee myös musiikkifaneja, ja ihmisten olisikin löydettävä vihreämpiä tapoja nauttia musiikista. Hyvä tapa olisi esimerkiksi myydä eteenpäin tai lahjoittaa cd-levyjä, kun niitä ei enää itse tarvitse. Fyysisten kopioiden sijaan voi suosia musiikin suoratoistoa.

Osa isommista musiikkialan yrityksistä, kuten Sony Music Entertainment sekä Warner Music Entertainment, ovat allekirjoittaneet ilmastokriisisopimuksen vuonna 2021. Myös koreassa tunnettu JYP-Entertainment on ilmoittanut lopettavansa fyysisten albumien valmistamisen pyrkiessään ympäristön kannalta kestävämpään kehitykseen.

Musiikki sorron vastustajana

Musiikki on tuonut esille yhteiskunnallisia asioita jo pitkän aikaa. Esimerkkinä voidaan nostaa esille toinen maailmansota, jonka kauhuja ja teemoja tuotiin esille musiikin melodioissa.

Finlandia-hymni on jokaiselle suomalaiselle tuttu. **Jean Sibelius** sävelsi sen venäläisten sortotoimien ja helmikuun manifestin herättämänä vuonna 1899. Sävellyksellä on kansallista vapaudenkaipuuta kuvaava merkitys, ja siksi se joutui julkaisun jälkeen sortovuosien aikaan esityskieltoon.

Ylen uutisessa "Sibeliuksen Finlandia syntyi vapauden kaipuusta, sävelet kertovat Suomen kansan noususta" (Paavo Koponen, Yle.fi, 8.12 2014) savonlinnalainen professori **Pentti Savolainen** kertoo näin:

"Venäläiset sortajat havaitsivat mistä teoksessa on kysymys. Finlandia sai suomalaiset heräämään. Se on historiallinen teos, joka teki Sibeliuksen ja koko suomen nimeä tunnetuksi kautta koko maailman."

Finlandia on hyvä esimerkki siitä, kuinka musiikilla pyritään vaikuttamaan jopa hyvin tärkeisiin ja isoihin asioihin.

1800-luvulla musiikinvallankumouksessa musiikki taas kantoi viestiä siitä, että kansalla oli mahdollisuus nousta kuninkaita ja keisareita vastaan.

Urbaanilegendoissa piilee pelko

Kaupunkitarina eli urbaanilegenda on yleisnimitys kaupungistuneissa yhteisöissä syntyneille nykytarinoille. Urbaanilegendoja saattaa moni pitää totena vaikka mitään faktallista totuus pohjaa. Ne varoittavat, ettei purkkaa saa niellä. Jos piirtää kuulakärkikynällä käteen, saa verenmyrkytyksen.

SANNI HALONEN

Yleensä urbaanilegenda on jonkinlainen kiertotarina, joka on kiertänyt mantereelta toiselle. Toisaalta tarina voi myös perustua tositapahtumaan, mutta yleensä ajan kuluessa tarina on muuttunut ja kärjistynyt niin kuin sanat muuttuvat, kun pelataan rikkinäistä puhelinta. Aiemmin urbaanilegendat ovat siirtyneet suusta suuhun ja henkilöltä toiselle kuten kulkupuhe. Nykyään niitä on internet pullollaan, missä ne leviävät nopeasti viestipalvelimien välityksellä.

Tyypillisistä kaupunkitarinoista todellisen tuntuista tekee tapa, jolla tarinaa kerrotaan. Tapahtuma on tapahtunut jollekin tutulle - vähintään siskon kummin kaiman serkulle - tai ainakin siitä luki joskus uutisissa. Kerronnassa urbaanilegenda luodaan pohja, minkä perusteella sitä voidaan pitää mahdollisena totuutena.

Samantyyppisiä ilmiöitä kuin urbaanilegendat ovat esimerkiksi kalavaleet, tornihuhut ja maaseututarinat. Jälkimmäinen on vastine urbaanilegendoille maaseutuyhteisöissä. Kaikkiin näihin ilmiöihin liittyy toisten pelottelu perättömillä tarinoilla tai huhuilla.

Lapsia on tunnetusti pyritty pelottelemaan tottelevaisuuteen monenlaisilla myyttisillä tarinoilla. Kaivojen päällä ei saa leikkiä tai Näkki kohoaa vedestä ja vie mukanaan syvyyksiin. Jos katsoo televisiota liian lähellä ruutua, tulee sokeaksi. Mitään faktapohjaa kertomuksilla ei ole, mutta niiden avulla lapset saadaan säilytettyä leikkimään kauempana kaivoista tai muista vesistöistä, jotta he eivät loukkaisi itseään. Television katsominen liian läheltä ei tee ketään sokeaksi, vaan lähinnä ärsyttää muita huoneessa olevia television tuijottajia, koska he eivät näe katsoa ohjelmaa ruudun edessä istuvan pään läpi.

Vaara vaanii viatontakin

Urbaanilegendoja on ilmiönä vaikea hahmottaa. Urbaanilegendat eivät ole satuja, mutta eivät myöskään tositarinoita. Nykyään käsitettä urbaanilegenda käytetään,

kun puhutaan valheellisista väittämistä tai myyteistä. Urbaanilegendoja on monenlaisia. Monet kaupunkitarinat ovat varoituksia, missä kehoitetaan olemaan tekemättä jotain asiaa tai muuten jotain kammottavaa tapahtua.

Osa urbaanilegendoista on eräänlaisia kummitustarinoita, joihin liittyy henkiä ja Loch Nessin hirviön tai Isojalan kaltaisia otuksia, jotka vaanivat metsissä ja järvissä tai ilmestyvät aavemaisen rituaalin suoritetun janoamaan kosta ja tuomaan verenvuodatusta ja kuolemaa.

Nykykansanperinteen tunnetuin peilejä riivaava kummitus on Verinen Maria, joka on ehkä paremmin tunnettu alkuperäisestä englanninkielisestä nimestään Bloody Mary.

Verisen Marian urbaanilegendan taustalla ei ole Englannin kuningatar Maria I, vaikka hänetkin tunnetaan nimellä Verinen Maria. Tarina on peräisin Yhdysvalloista ja siinä on pääosassa nainen, joka kuoli satoja vuosia sitten. Siitä, kuka hän oli ja miten hän kuoli, on monia eri versioita. Yhteistä kaikille tarinoille on kuitenkin se, että hän kuoli peilin edessä. Edelleenkin tarina kertoo, että kun yöllä lausuu hänen nimensä kynttilöillä valaistussa huoneessa peilin edessä, ilmestyy Marian henki peiliin ja vie lausujan silmät. Selityksiä sille, miksi kummitus vie juuri uhrin silmät, on useita. Monissa tarinoissa myös huoneen kynttilöiden määrät ja nimen lausumiskerrat poikkeavat toisistaan. Verinen Maria on hyvä esimerkki siitä, miten tarinat kiertäessään muuttuvat jopa radikaalisti, kun "virallinen" alkuperäinen tarina puuttuu taustalta.

Myrkytettyjä karkkeja

Alun perin todellinen tapaus, joka on kärjistynyt ajan kuluessa ja jota pidetään toistuvampana kuin se oikeasti on, on myös Yhdysvalloista lähtöinen candyman-tarina.

Yhdysvalloissa perinteisesti pyhäinpäivän aattona

(Halloween) lapset menevät karkki tai kepponen -kierrokselle. Kierroksella kuljetaan naamiaisasuihin pu-
keutuneena ovelta toiselle keräämässä asukkaiden an-
tamia karkkeja, mikä on helppo rinnastaa Suomessa
pääsiäisen aikana tapahtuvaan virpomiseen.

Candyman-tarinassa lapsille jaettaviin karkkeihin
on laitettu teräviä esineitä, kuten upotettuja partateriä
tai neuloja, tai karkit ovat myrkytettyjä. Kukaan ei
tiedä, kuka on halunnut vahingoittaa lapsia jakamalla
myrkytettyjä karkkeja. Vanhempien pelko tapahtuman
todellisesta mahdollisuudesta on johtanut siihen, että
karkki tai kepponen -kierros on yritelty korvata van-
hempien mielestä turvallisemmalla vaihtoehdolla.

Mies tarinan taustalla on **Ronald Clark O'Bryan**, joka
sai lempinimen Candyman murhattuaan oman poikan-
sa myrkyttämällä tämän Halloween-karkit syanidilla
vuonna 1974. O'Bryan väitti myrkytetyn karkin olevan
peräisin illan karkki tai kepponen -kierrokselta, vaikka
itse antoi kahdeksanvuotiaalle pojalleen myrkykkarkin.
O'Bryan pyrki teollaan saamaan poikansa henkivakuu-
tusrahat helpottaakseen omia rahaongelmiaan. Peitel-
läkseen rikostaan O'Bryan antoi myrkytettyjä karkke-
ja myös tyttärelleen ja kolmelle muulle lapselle. On-
neksi muut lapset eivät syöneet myrkytettyjä karkkeja.
O'Bryan pidätettiin murhasta vuonna 1975 ja tuomit-
tiin kuolemaan.

Legendat leviävät entistä tehokkaammin

Tosielämän candyman-murhaaja ja muut satunnaiset
karkkien käsittelytapaukset ovat antaneet lisää tulta
urbanilegendoille, jotka vaikuttavat toimintaamme ja
ajatusmaailmaamme huomaamattomalla tavalla.

Myös se, miten paikallinen kulttuuri muovaa ur-
baanilegendoja, on nähtävillä monissa kaupunkitari-
noissa. Esimerkiksi juuri candyman-tarina on juurtu-
nut Yhdysvaltoihin ja paikalliseen kulttuuriin. Vaikka
Yhdysvaltojen Halloween-käytäntö on verrattavissa
suomalaiseen virpomiseen, ei Suomessa ole uutisoitu
tai oikeastaan pelättykään virpomiskarkkien olevan

myrkytettyjä.

Urbanilegendoja voidaan pitää nykykansanperint-
eenä. Ne omalla tavallaan muokkaavat käsitystämme
todellisuudesta ja meitä ympäröivästä maailmasta. Ur-
baanilegendat ovat asettuneet internetin syövereihin,
missä ne nykymaailmassa pääosin leviävät.

Medialukutaito ja mediakriittisyys on nykymaailmas-
sa muuttunut entistä tärkeämmäksi. Myös urbanileg-
endojen kohdalla on hyvä oppia olemaan uskomatta
perättömiä huhuja. On tärkeää myös ymmärtää, että
urbanilegendat on tarkoitettu lähinnä viihteelliseksi
kertomuksiksi. Kaupunkitarinat ovat aina olleet sitä,
mitä sanovat olevansa - pelkkiä tarinoita.

Ei elämää vaan pääsykoetta varten

Hyvän elintaso, sosiaalisen turvan saatavuuden, korkean elinajanodotteen ja erityisesti nuorille tarjottavan laadukkaan koulutuksen ansiosta Suomi tunnetaan hyvinvointivaltiona ja maailman onnellisimpana maana. Lukuisten kouluterveyskyselyjen ja lukiolaisbarometrien tietojen pohjalta on kuitenkin huomattu, että etenkin lukiolaisten kokema henkinen pahoinvointi on ollut kasvussa jo useita vuosia. Eri-tyisesti vuoden 2019 jälkeinen kasvu on herättänyt huomiota sekä mediassa että päättäjissä, jotka ovat uudistaneetkin lukio-opetusta rutkasti viime vuosina.

NEA SORMUNEN

Lukiolaisten opintoja, arkea ja hyvinvointia koskevan
kyselyn, lukiolaisbarometrin, mukaan vuonna 2022 lu-
kio-opiskelijoista 62 prosenttia kokee opiskelun henki-
sesti raskaana, kun taas vuonna 2019 opiskelun koki
raskaaksi huomattavasti pienempi osa: 40 prosenttia.

Vuosien 2019 ja 2022 suomalaisessa koulutusjärjes-
telmässä on tapahtunut paljon muutoksia, kuten yo-ko-
keiden sähköistyminen, oppivelvollisuuden pidentämi-
nen ja vuonna 2018 toteutettu korkeakoulu-uudistus,
jonka seurauksena yli puolet hakijoista valitaan yliop-
pilastodistukseen perustuvan pistevalinnan perusteel-
la.

Uudistus on saanut paljon huomiota mediassa, jossa
sitä on kritisoitu eri aineiden epäreilusta pisteetykses-
tä ja sen vaikutuksesta lukiolaisten ainevalintojen te-
kemiseen ja henkiseen jaksamiseen. Todistusvalinta
kasvattaa ylioppilaskokeen painoarvoa ja ohjaa lukio-
laiset valitsemaan opiskeltaviksi ja lopulta kirjoitetta-
viksi sellaiset aineet, jotka todistusvalinnassa nähdään
arvokkaimpana.

Tämä on luonut paineita yhä nuoremmille, sillä mo-
ni kokee, että heti ja jopa ennen lukion alkamista tu-
lisi tietää oma jatkokoulutusala, jotta osaa tehdä oikeat
päätökset kirjoitettavista aineista. Osukin kyselyyn
vastanneista Kastellin lukiolaisista 56,8 prosenttia ei
kuitenkaan vielä tiedä, mitä aikoo tehdä lukiosta val-
mistumisen jälkeen.

Toteutuvatko uudistuksen tavoitteet?

Perusteluina ylioppilastodistukseen painottuvalle va-
linnalle olivat muun muassa välivuosien vähentäminen
ja oppilaiden taloudellisen tasa-arvon lisääminen, sillä
vanha valintakoejärjestelmä tarjosi oivan alustan val-
mennuskursseja myyville yrityksille, joiden opetuksel-
le ei löytynyt ilmaista vaihtoehtoa.

Nyt taloudellista tasa-arvoa ja tyytyväisyyttä on li-
sännyt toiseen asteen muuttuminen maksuttomaksi,
mutta samalla valmennuskurssiyrietykset ovat siirtä-
neet kohderyhmänsä juuri ylioppilaskirjoituksiin val-

mistautuviin. Valintakokeet pakottivat myös hakijat keskittymään erityisesti aina yhteen tiettyyn hakukoh- teeseen, mikä vähensi mahdollisuuksia hakea eri aloil- le ja päästä suoraan jatko-opintoihin.

Uudistus on toiminut hyvin tavoitteidensa saavut- tamisessa, sillä tällä hetkellä suurin osa opiskelijoista siirtyy jatko-opintoihin ensimmäisellä hakukerralla. Hyvin taktikoidulla ja panostetulla ylioppilastodistuk- sella opintopaikka voi avautua usealta eri aloilta.

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Laboren tutkimus valintauudistuksen vaikutuksista osoittaa kuitenkin, että aiempaa suurempi määrä hakee uutta opiskelupaikkaa seuraavana vuonna, sillä todistuksel- la hakeminen voi lisätä virhevalintoja. Tämä voi johtua siitä, että ilman pääsykokeeseen valmistautumista ha- kija ei saa kunnollista käsitystä tulevan koulutuksen si- sällöstä.

Väli vuosien vähentyminen on muuttunut lukion pi- dentämiseen ja kirjoitettujen aineiden korottamiseen, sillä muun kuin ykköskohteen opiskelupaikan vastaan- ottamisesta seuraisi poistuminen ensikertalaiskiinti- östä.

Matikkapää rynnistää alalle kuin alalle

Eniten kritiikkiä todistusvalintauudistus saa epärei- luna nähdystä tavasta, jolla yo-kokeiden arvosanoista jaetaan pisteitä.

On oikeudenmukaista, että suuren oppimäärän ai- neista, kuten äidinkielestä, fysiikasta ja pitkästä mate- matiikasta jaetaan myös suurta työmäärää vastaavat pisteet, mutta näiden aineiden melko räikeä painotta- minen on nähty älyttömänä etenkin niillä aloilla, joilla niiden osaaminen ei ole kaikista keskeisintä, kuten filo- sofian ja yhteiskuntatieteen aloilla.

Toisaalta on hyvä asia, että yhä useampi opiskelee matemaattisia aineita, sillä niiden osaaminen toimii myös pohjana kriittiselle ajattelulle ja ongelmanratkai- suille. Niiden avulla voidaan luoda koko maailmaa aut- tavia sovelluksia.

Peruskouluissa matemaattisten aineiden kiinnostus ja osaaminen on laskenut, mutta samalla niiden merki- tyksen korostuminen lukioissa on kasvanut. Tämä han- kaloittaa lukioon siirtyvien nuorien motivaation löytä- mistä, sillä peruskoulusta heikommalta pohjalta lukion oppimääriin siirtyminen voi tuntua monelle liian suu- relta muutokselta, mutta samalla näiden aineiden opis- kelua tulisi jatkaa, jotta turvaisi todistusvalinnalla jat- ko-opintoihin sisään pääsyn.

Opiskelijat taktikoivat valinnoissaan

Kastellin lukiolaisille teetetyyn kyselyn perusteella yleis- in syy kirjoitettavien aineiden valintaa oli selvä: ”Niis- tä saa hyvät pisteet.”

Yksi koulu-uupumusta ennalta ehkäisevä tekijä on oppilaan onnistumisten kokemukset, joita edistää sekä kiinnostus opiskeltavaa ainetta kohtaan että luotto sii- hen, että omilla taidoillaan pystyy suoriutumaan opin- noista haluamallaan tasolla. Jokaisella meistä on omat

vahvuudet eri asioissa ja sama pätee oppiaineissa.

Jos opiskeltavat aineet valitaan siitä saatavien pistei- den eikä omien voimavarojen perusteella, todennäköi- syys onnistumisten kokemisesta laskee. Opiskelumoti- vaatiota ei myöskään kohenna omista kiinnostuksen kohteistaan luopuminen.

Opettajat ovat ala-asteesta lähtien painottaneet muun muassa kielten hyödyllisyyttä työelämässä, kos- ka niiden osaaminen voi antaa tarvittavan valttikortin työhaussa. Samalla vieraiden kielten kirjoittaminen ja opiskelu on vähentynyt hurjasti, mihin yksi syy on niis- tä saatavat alhaiset pisteet.

Lukion tehtävänä on tarjota nuorille yleissivistä- vä koulutus, jonka pitäisi lisätä kiinnostusta taiteiden ja tieteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työ- elämään. Tämän tavoitteen toteutuminen kuitenkin heikkenee, jos ainoana tavoitteena on valmistautua koko ajan pelkästään tiettyihin ylioppilaskirjoituksiin – etenkin, jos motivaation puutteen tai uupumuksen ta- kia muiden aineiden opiskelu unohtuu.

Opot Anu, Mervi ja Marjo kommentoivat nykyistä valintatapaa

Korkeakoulujen valintojen ja ylioppilastutkinnon uu- distaminen alkoi nostaa pidennettyjen suunnitelmien määrää selvästi. Nyt ollaan jo tilanteessa, jossa neljän vuoden ohjelmia on selkeästi enemmän kuin kolmen ja puolen.

Meillä opinto-ohjaajilla huoli kohdistuu ohjaukses- sa esille nouseviin haasteisiin, jotka nuorten elämäs- sä liittyvät yleensä omaan elämäntilanteeseen, hyvin- vointiin ja jaksamiseen. Lisäksi urheilijoiden arki rakentuu monenlaisista haastavista palasista.

Me näemme pidennetyt suunnitelman hienona mahdollisuutena etenkin silloin, kun se tarjoaa tarvit- tavan tuen ja avun nuoren moninaiseen tilanteeseen.

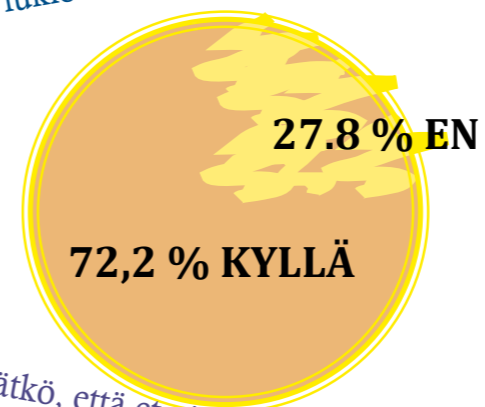
Harmittavan usein opiskelijat pohtivat ohjauksessa panostavansa todistusvalinnassa ns. korkeasti pistey- tettäviin aineisiin. Osa kokee tämän tilanteen hyvin ahdistavaksi ja stressaavaksi.

Me opinto-ohjaajat pyrimme parhaamme mukaan avaamaan tätä asiaa opiskelijoille niin tunneilla kuin ohjauksessa. Tärkeintä opiskelijalle olisi ymmärtää, miten pisteytystaulukoita tulkitaan ja luetaan.

Omasta osaamisesta realistinen kuva

Hyvänä ohjenuorana pisteytystaulukoita tutkittaes- sa ja omaa tilannetta todistusvalinnassa kartoitetta- essa toimii seuraava painottamamme ajatus: jokaisen opiskelijan tulisi sijoittaa pisteytystaulukoon arvio omasta osaamistasostaan eri oppiaineissa. Käytän- nössä pohditaan siis sitä, mitä arvosanoja opiskelija pystyy realistisesti tavoittelemaan tietyissä oppiai- neissa.

Koetko henkisiä paineita lukiosta suoriutumisesta?

Pelkäätkö, että et pääse haluamaasi jatkokoulutuspaikkaan?

Vastaukset 36 lukiolaiselta Kastellista

Usein tämän pohdinnan äärellä lopputulos kirjoj- tettavista aineista onkin aivan toisenlainen keskuste- lun lähtötilanteeseen verrattuna. Lopulta kirjoitetta- viin aineisiin valitaan niitä aineita, jotka aidosti kiin- nostavat ja sujuvat hyvin. Näillä valinnoilla opiskelija myös saavuttaa itselleen parhaan pistepotin.

Yksi opinto-ohjaajien suurimmista missioista ohja- uksessa jatko-opintoihin hakeutumisessa on se, että me saisimme opiskelijat näkemään ja ymmärtämään, että todistusvalinta ei todellakaan ole ainoa reitti jat- ko-opintoihin. On monia muitakin tapoja saavuttaa toivottu opiskelupaikka, ja se on monen kohdalla jopa selkeästi parempi vaihtoehto.

Valintakokeeseen pohjautuvaa opiskelijavalintaa pelätään turhaan. On hyvä huomata ja muistaa, että todistusvalinnassa valitut opiskelijat eivät ole enää valintakokeessa kilpailemassa samasta opiskelupaik- kasta. He ovat jo opiskelupaikkansa saaneet.

Lisäksi avoimen väylän mahdollisuuksia ja paikkoja on lisätty vuosittain. Avoimessa yliopistossa tai avoi- messa AMK:ssa opiskelu on monelle väli vuotta pitä- välle myös oivallinen tilaisuus tutkia opiskellen eri alojen opintoja ja niiden sopivuutta itselle. Avoimessa suoritettavat opinnot opiskelija saa myös hyväksi lukea tuleviin opintoihinsa.

Nykyisessä todistusvalinnassa on paljon kehittä- misen varaa. Se, että osa aloista pisteyttää lukiossa opiskeltavia aineita pakollisten ja valtakunnallisten opintojen määrään pohjautuen, on monilta osin ristiriidassa opiskeltavan alan sisältöjen kanssa. Uudis- tuksessa eniten harmittaa oppiaineiden epätasa- ar- voinen asema.

Korkeakoulujen hakuprosessin uudistukses- ta kerrottiin, kun olin yläasteella pari vuotta sitten. Silloin keskustellessani luokkalaisten kanssa jo moni ajatteli, ettei yo-todistuksen ja tiettyjen aineiden suuren painotuksen takia kannat- taisi edes opiskella suosikki aineitaan. Osa taas ahdis- ti tietämättömyys tulevaisuuden suunnitelmista, joi- den päättämistä tunnuttiin hoputettavan. Muista mah- dollisuuksista päästä jatko-opintoihin kerrottiin, mutta se ei tuntunut helpottavan kovin monia. Yleiseksi kä- sitykseksi oli ehtinyt jo muodostua se, että vain todis- tusvalinnalla voi päästä jatko-opintoihin. Todistuksel- la paikan saaneita ihailtiin ja omakin suhtautumiseni oli silloin melko myönteinen. Sehän kuulostaa ihan ki- valta, ettei ylioppilaskirjoitusten ohessa tarvitsisi lukea myös pääsykokeisiin.

Vasta lukioon tultuani ymmärsin, miksi uudis- tus saa kritiikkiä. Tutkimuksia lukiolaisten uupumuksen lisääntymisestä ja mielenterve- ysongelmien määrän kasvamisesta tuli enem- män esille, ja uutishaastatteluissa alan toimijat pohti- vat yo-todistuksen painoarvon kasvamisen ja sen pis- teytyksen muutosten olevan yksi mahdollinen tekijä ilmiöön. Näin ja kuulin sekä koulussa että lähipiirissäni samoja lieveilmiöitä, joita uudistukseen liitettiin. Kou- lussa olen kuullut useasti sen, kuinka turhautavalta tiettyjen aineiden opiskelu tuntuu, jos niistä ei ole ha- kuprosessin kannalta minkäänlaista hyötyä. Läheisten kautta taas olen nähnyt, miten into uuden oppimiseen katoaa, kun omista lempiaineista luovutaan pelkkien todistuspisteiden metsästämisestä. Ajatus siitä, et- tä jo yläasteikäiset pelkäävät ylioppilaskirjoituksia ja niiden sekavia arvosanapainotuksia ja yleisestikin mu- rehtivat lukio-opintoja, aiheuttaa suurta surua ja huol- ta. Näitä asioita on toki hyvä miettiä, mutta lukiossa opiskelun ei pitäisi huolettaa niin nuoria. Eikä ole mie- lestäni oikein, että nopean jatko-opintoihin tai työelä- mään siirtymisen nimissä riskeerataan nuorten kehiti- tyminen ja jaksaminen.

Korkeakoulujen haku-uudistus ei tietenkään yksinään ole syy lisääntyviin mielenterve- ysongelmiin ja yleisempään uupumukseen, mutta se on varmasti lisännyt stressiä lu- kiovuosiin ja yo-kirjoituksiin. Kaikille mieleistä haku- järjestelmää on mahdoton luoda, mutta nykyinen jär- jestelmä tarvitsee muutosta. Tärkeimpänä pitäisin sitä, että todistuksen pisteytys muutettaisiin huomioi- maan enemmän jatkokoulutuslalla tarvittavia taitoja. Se mahdollistaisi sen, ettei lempiaineita tarvitsisi hylä- tää pistesaaliiden takia, mikä voisi lisätä opintojen mie- lekkyyttä. Olisi myös hyvä, jos todistuksella ja pääsyko- keella sisään pääsevien suhdetta pohdittaisiin tarkem- min. Pääsykokeella saatuja paikkoja pitäisi olla hieman enemmän kuin tällä hetkellä, sillä pääsykokeisiin val- mistautuminen antaa mahdollisuuden perehtyä alaan, jolloin opintojen keskeyttäminen, valinnan katuminen ja seuraavana vuonna uuden alan hakeminen voisi vä- hentyä. Muutoksen suunnittelu on onneksi aloitettu, ja sen vaikutukset tullaan näkemään vuoden 2026 jäl- keen.

Millaista on olla lukiolainen?

NEA SORMUNEN

Kastellin alakoululaiset pohtivat lukioon ja koulunkäyntiin liittyviä kysymyksiä. Osuikin toimittajat vastasivat heille.

Huolehditko koulutarvikkeistasi?

- Huolehdin niin, että pidän tarvittavat koulutarvikkeet aina mukana! En hukkaa tavaroitani ja pidän ne kunnossa.
- Huolehdin. Koulutarvikkeista kallein ja tärkein on minulle Oulun kaupungilta saatu minulle maksuton tietokone ja pidän siitä hyvää huolta.

Miten vaikeaa on olla lukiolainen?

- Lukiossa opiskelu tuo todella paljon vastuuta. Lukion "vaikeus" riippuu siitä, millainen oppija sinä itse olet. Oppiaineissa tulee paljon uusia asioita, joita saattaa joutua paljonkin harjoittelemaan ennen kuin ne täydellisesti osaa. Lukiossa sinua kuitenkin ovat auttamassa niin kaverit, opettajat kuin opinto-ohjaajakin, joten et joudu kamppailemaan yksin.
- Lukiossa pystyy itse paljon vaikuttamaan esimerkiksi siihen, mitä aineita opiskelee ja kuinka monta ainetta opiskelee kerralla, jolloin on helpompi muokata lukujärjestyksestä niin, ettei opiskelu mene liian vaikeaksi. Eri ihmiset kokevat eri asiat vaikeiksi, joten toisille lukio voi helposti olla vaikeampaa kuin toiselle. Lukiossa on opettajia ja opoja, joilta voi aina kysyä apua tarvittaessa!

- Lukiossa vastuu kasvaa paljon. Itselleni oli aluksi vaikeaa oppia lukemaan kokeisiin oikealla tavalla, mutta siihen onneksi harjaantuu yllättävän nopeasti. Ei kuitenkaan kannata pelätä lukioon menemistä, sillä täällä on paljon opettajia ja opoja, jotka osaavat auttaa, ja kaikki asiat varmasti selviävät.

Mitä teet välitunneilla?

- Aika kuluu luokista toiseen siirtymisessä, ja usein siinä välissä ehtii myös katsoa puhelinta. Pitkällä välillä, joka on noin 45 min, teen läksyjä.
- Välitunnit ovat yleensä 15 minuuttia pitkiä, joten niillä hyvin kerkeää tarvittaessa tehdä jotain koulujuttuja. Joskus saatan kuitenkin viettää koko välitunnin puhelinta selaamalla tai juttelemalla kavereiden kanssa.
- Teen usein esimerkiksi keskeneräisiä koulutöitä tai juttelen kavereilleni.
- Juttelen kavereiden kanssa, katson puhelinta tai teen koulujuttuja.

Mikä on lempiaineesi koulussa ja miksi?

- Tällä hetkellä biologia ja matematiikka.
- Varmaankin biologia ja ruotsi. Olen kiinnostunut biologista paljon, joten sen takia pidän sen opiskelusta. Ruotsi puolestaan on minulle helppo aine, ja tykkään yleisesti sen opiskelusta.
- Fysiikka, kemia, biologia ja uskonto. Kemiasta, fysiikasta ja biologiasta kiinnostuin jo yläasteella ja uskonto nousi jo heti lukio alussa yhdeksi lempiaineistani!
- Historia ja uskonto. Ne ovat todella mielenkiintoisia ja ovat aina kiinnostaneet minua.

Tykkäätkö koulunkäynnistä?

- Vaikka koulu voi välillä tuntua raskaalta tai stressaavalta, olen silti pitänyt lukiossa opiskelusta. Toki olen lukiossa vasta ensimmäistä vuotta ja on vielä paljon opittavaa!
- Koulunkäynti on välillä rankkaa, mutta loppujen lopuksi se on ihan mukavaa. On kiva oppia uutta ja saada tekemistä.

Panostatko koulunkäyntiin?

- Pysin panostamaan koulunkäyntiin, sillä haluan pyrkiä siihen, että saan tehtyä hyvän pohjatyön yliopistoa varten.
- Panostan erityisesti niihin aineihin, jotka kirjoitan, mutta pyrin myös parhaan mukaan panostamaan muihinkin aineihin.
- Panostan, sillä se hyödyttää jatko-opintoihin siirtymisessä.

Minkälaisia laskuja teillä on?

- Matikassa tällä hetkellä on meneillään analyyttisen geometrian kurssi, jossa lasketaan vektoreihin, ympyröihin ja pisteisiin liittyviä laskuja.
- Matikan laskut vaihtelevat kursseittain. Tällä hetkellä olen kurssilla, jossa lasketaan esimerkiksi binomin neliö laskuja sekä toisen asteen polynomifunktioita.
- Toisenlaisia kuin yläkoulussa on ollut, mutta ihan mukavia.

Mitä uusia aineita lukiossa on?

- Ala-asteeseen verrattuna uusia aineita tulee olemaan muun muassa psykologia, filosofia ja monet vieraat kielet, kuten latinan- ja unkarin kieli.
- Uutena lukiossa tulee psykologia, filosofia, uusia kieliiä sekä useita syventäviä ja soveltavia kursseja esimerkiksi tieto ja viestintätekniikasta.

Mikä on lempiasia lukiossa?

- Opiskelumahdollisuuksien laajuus ja monipuolisuus.
- Tykkään siitä, että pystyy itse vaikuttamaan omaan lukujärjestykseen ja siihen, mitä aineita opiskelee.

Kuinka paljon tulee laskuja?

- Taloudellisia laskuja lukioista ei tulisi koitua uuden opetus suunnitelman mukaan kenellekään. Matematiikassa laskuja yhdessä opetuskappaleessa on noin 24, joista saa tehdä niin monta kuin huvittaa.
- Aika paljon, mutta niistä kyllä selviää.

Millä tavalla voi laskea helpommin yhteenlaskut?

- Jotta matikan laskuista tulisi yleisesti helpompia, niin kannattaa yrittää vain laskea mahdollisimman paljon erilaisia laskuja. Lukiossa meillä on tietokoneella tasulaskimen lisäksi CAS-laskimia (Computer algebra system), joilla + laskut onnistuvat tosi helposti.

Miksi matikassa on kirjaimia?

- **Vastaus lukion matematiikan opettajalta:** Lukuja on olemassa niin paljon, ettei kaikkia niitä ole mahdollista kirjata. Tämän vuoksi on hyödyllistä, että yksi suuri lukujoukko voidaan kirjata yhdellä kirjaimella.
- Hyvä kysymys! Jos keksit vastauksen niin kerro minullekin.

Onko lukiossa koulukiusaajia?

- Sanoisin, että lukiossa ei suoranaisesti ole koulukiusaajia. Olen kuitenkin vielä lukionkin käytävillä joskus huomannut mulkoilevaa katsetta. Täytyy kuitenkin muistaa, että "vika" on kiusaajassa, ei sinussa, jota kiusataan tai mulkoillaan.
- Ei ole, tässä vaiheessa porukka on jo toivottavasti kasvanut tuon vaiheen ohi
- Toivon suuresti, ettei ole. Moni on kuitenkin täällä jo niin vanha, että tajuaa kiusaamisen olevan tosi noloa.

OPPIMISPÖLÖT: OSUKKI KIITTÄÄ PIIRROKSISTA KASTELLIN ALAKOULUN YKKÖSLUOKKAISSA LYDIAA, VALPURI JA JALOA.

Meijän Kallesta

Vuonna 1996 Kastellin lukiossa äidinkielen opettamisen aloittanut Karl Kalle Grunn, on saanut lukuisten kunnianosoitustensa joukkoon lisäyksen: hänet on valittu vuoden 2023 äidinkielenopettajaksi. Kalle ei kuitenkaan ajattele, että kyse olisi vain vuoden parhaaksi äidinkielen opettajaksi valituksi tulemisesta. Kyse on arvostuksen osoittamisesta äidinkielen opettajien hallituksen jäsenenä, sensorina, opettajana sekä oppimateriaalien tekijänä.

vuoden äikän ope

NEA SORMUNEN

Kouluaikoina tähtioppilasainesta ollut Kalle päätyi opiskelemaan matematiikkaa ja suomen kieltä Helsingin yliopistoon. Epävarmuustekijöiden vuoksi hän haki valmistuttuaan opettajaksi kolmeen kouluun.

”Valikoin koulun, jolla piti olla hyvä maine, ja se on pitänyt Kastellissa.”

Hän on tyytyväinen työhönsä täällä, ja se on hänelle yksi tärkeimmistä saavutuksistaan.

”Opetustilanne ja opettaminen on tämän työn ilo.”

Noin 20–25 oppilaan ryhmät sopivat hänelle parhaiten, sillä silloin hän pystyy antamaan paremmin yksilöllistä palautetta ja oppii tuntemaan oppilaat myös ihmisinä.

Kalle kertoo erään muiston eräältä oppitunnilta, jolla oppilas huikkasi hänelle, että ”äiti, tuo sakset”. Tällaiset kokemukset kertovat hänelle siitä, et-

tä oppilaat kokevat hänen tunneillaan olonsa turvalliseksi, ja se tuo hänelle hyvän mielen. Hän saa ylistystä oppilailta, ja häntä luonnehditaan erittäin lämpimäksi ja ammattitaitoiseksi opettajaksi. Sellaisen kuvan hänestä saa myös haastattelun perusteella.

Opettajana toimimisen lisäksi Kalle on tehnyt paljon työtä äidinkielen opiskelun tueksi. Viimeisimpänä hän on osallistunut ÄLY-oppimisympäristön tuottamiseen. Oppimateriaalien tuottaminen on pitkä, mutta palkitseva projekti.

”Aina kun jokin oppimateriaali valmistuu, niin onhan se kuin lapsen saisi”, Kalle kuvailee.

Elämyksiä ja ymmärrystä

Äidinkieli opettaa sellaisia asioita, jotka siilautuvat hyödyksi myös muihin

aineisiin.

”Jos osaa tehdä kohtuu hyvää kieltä, niin siitä hyötyy myös reaaliaineissa.”

Vuosien varrella äidinkielen opetus ei ole Kallen mukaan muuttunut vain hyvään suuntaan.

”Koko luokan moraalipohdinnat siitä, tekeekö tämän kirjan päähenkilö oikeita valintoja elämässään, on jäänyt pois.”

Käsitteiden nippelinäpertely ja opettelu eivät ole hänen opetuksensa perustana. Isojen linjojen ja kokonaisuuksien ymmärrys olisi hänen mielestään tärkeintä.

”Tarvittaisiin enemmän elämyksellisyyttä ja tekstien kokonaisymmärtämistä.”

Tähän suuntaan Kalle toivoisi äidinkielen opetuksen muuttuvan, mutta mieluummin hitaasti. Nopeuden uudistusten tekeminen ja jälkepäin

Yllä Kalle työssään vuonna 2007. Alla Kalle Kastellin kollegojen Eijan, Sannan ja Heinin kanssa aloittamassa syyskautta 2022.

sen huonoksi toteaminen ei ole järkevää.

”Näyttää siltä, että aina hallituksessa opetusministerinä toimiva haluaa profiloitua jotenkin, mikä saattaa pitää uudistusten kierron nopeana”, Kalle kommentoi lukiokoulutuksen muutoksia.

Oppivelvollisuuden laajeneminen on ollut hänen mukaansa valtakunnallisesti iso ratkaisu, mutta sen aiheuttamat ongelmat ovat marginaalisia Kastellissa.

Työyhteisöltä tukea ja arvostusta

”Meillä Kastellin äidinkielen opettajilla on ollut onni olla sellaisten rehtorien alaisuudessa, jotka ovat kuulleet äidinkielen opettajien toiveita.”

Koko työyhteisö on hänen mukaansa mahtava, sillä muutkin kollegat arvostavat äidinkielen opetusta. Valittavasti hän on kuullut muiden koulujen äikän opettajilta, ettei opetusta heidän työpaikoillaan arvosteta samalla tavalla.

Kalle pitää siitä, että Kastellin lukion opettajissa on paljon lukemista harrastavia, joista hän mainitsee muun muassa Kirsin, Raimon, AKK:n ja Nonnan. Kalle toteaa, että on tärkeää, että äidinkielen asiat ovat muillekin merkityksellisiä.

”Työyhteisö on aivan tajuton”, hän tuumaa.

Hän kokee koko kastellin jengin valtavan voimaannuttavaksi, ja työ täällä tekee hänet onnelliseksi.

Nuorten lukuharrastusta Kalle on edistänyt osallistumalla Oulun kaupungin kirjallisuussidomien luomiseen ja kehittämiseen. Jo 2000-luvun alussa hän on saanut Pääskys-palkinnon monipuolisesta työstään lasten ja nuorten lukemaan houkuttelemiseksi uusien keinoin. Sen kunniaksi hänet kutsuttiin joulukuussa 2003 presidentinlinnan itsenäisyyspäivän juhliin.

Haastattelun edetessä käy selväksi, että Kalle on

mahtava puhuja. Hän kertookin, että muiden äidinkielen opettajien kanssa heillä on hyvät taidot argumentoida monipuolisesti omia näkemyksiään esimerkiksi opettajan kokouksissa.

Lukiolaisten luomuksia ja vähän muutakin

Työtään Kalle pystyy tekemään paremmin, jos saa viettää silloin tällöin vapaan illan. Silloin hän laittaa ruokaa ja suunnittelee ruokalistoja.

Televisio ei avaudu edes päivittäin, mutta jos joltain kanavalta sattuu tulemaan vanhoja mustavalkoisia elokuvia, hän katsoo niitä mielellään. Hän selailee tietokirjoja ja kaunokirjoja, kuuntelee dekkareita, mutta suurin osa lukemisesta koostuu oppilaiden tuotoksista.

”Äidinkielen opettaja ei ehdi lukea kirjallisuutta paljoakaan”, Kalle naurahtaa. Hän tuntee klassikkonsa, kuten lempikirjailijansa Eino Leinon tuotannon, mutta nykykirjallisuuden lukijana Kalle kokee olevansa heikoilla.

”Oppilaiden tekstien lukeminen on täysin erilaista kuin kaunokirjallisuuden lukeminen. Se on kuitenkin äärimmäisen opettavaista ja antoisaa.”

RIEMUYLIOPPILAS MATTI HEIKURA,
KASTELLIN YO 1973,
OSUKIN ENTINEN TOIMITTAJA

Ajatuksia ajasta, sen menosta ja tulosta

Onko 50 vuotta pitkä aika? Ajan suhteellisuus käy ilmi, kun miettii asioita kahdesta suunnasta. Tulevasta ja menneestä. Eteenpäin ajatellen 50 vuotta tuntuu ikuisuudelta, taaksepäin miettiessä se tuntuu kadonneen yllättävänkin nopeasti. Ja omakohtaisesti: onko siitä todellakin jo 50 vuotta, kun jätin Kastellin lukion? Ja vastaus on yksiselitteinen kyllä on.

Usein on kysytty, mihin aika menee. 1970-luvun, eli oman nuoruusaikani folkrock-laulajista asiaa pohtivat sekä **Sandy Denny** (yhtyeensä Fairport Convention) että **Judy Collins** laulussa *Who Knows Where The Time Goes*.

Eikä tämän asian pohtimiseen riittänyt normaalin pop-laulun alle kolmiminuuttinen vaan äänitiedoston pituus oli peräti 6.41. No, yhdysvaltalaislaulajattarella Collinsilla oli aikaa pohtia samaa asiaa vain 4.46, mutta ei hänkään tätä asiaa ihan hetkessä selvittänyt.

Laulun ymmärtämiseksi otetaan tässä esimerkiksi yksi säkeistöistä, joka kuuluu:

*Sad, deserted shore,
your fickle friends are leaving,
Ah, but then you know,
it's time for them to go,
But I will still be here,
I have no thought of leaving,
I do not count the time.
For who knows,
where the time goes?*

Laulun muut säkeistöt on helppo löytää internetistä.

Omana kouluaikana meillä oli tapana yrittää ns. suolata kunkin kouluaineen lukuvuoden viimeinen tunti, joten tämän laulun ajatusten kääntäminen mahdollisimman hyvälle suomen kielelle voisi olla ihan kiva viimeisen tunnin harjoitus joko äidinkielen tai englannin tunnille, jos saan esittää.

Toisaalta tuntuu, että yhtä tärkeää kuin on miettiä, minne aika menee, on ihmetellä sitä, mistä sitä tulee. Siitä ei tietääkseni oli kuitenkaan lauluja tehty, vaikka toisaalta löytyy kyllä laulu, jossa todetaan yksinkertaisesti: *All I Need is Time*.

Aloitin koulunkäynnin silloisessa Oulun yhteiskoulussa 1960-luvun puolivälissä, ja ajan kulumisen ja elämän eteenpäin menon huomaa hyvin, kun miettii edesmenneen Oulun yhteiskoulun ympäristöä.

Käytännössä ainoa rakennus, joka koulun vieressä oli, oli viereinen Oulun kansakoulu. Kaikki rakennettu ympäristö on tullut kuvioihin sen jälkeen ja kuten hyvin tiedätte, entinen koulurakennuksemme - se josta aikoinaan ylioppilaaksi valmistuin - on enää vain muistikuvina niiden mielissä, jotka vuosikausia sen käytäviä ja luokkahuoneita kuluttivat.

Mutta aika on julma. Se ei pelkästään kulu, se myös kuluttaa.

Mutta silti, kuten alussa jo totesin, aika on aina myös suhteellista. Se käy hyvin ilmi tuntemattomaksi jääneen ajattelijan aforismista:

Minuutin pituus riippuu ratkaisevasti siitä, kummalla puolella suljetun vessan ovea satut olemaan.

Somekuplat ovat ahdasmielisyyden tyyssijoja

Sosiaalisen median palvelut pyrkivät syöttämään meille sisältöä, joka kiinnostaa meitä ja jota haluaisimme mahdollisesti nähdä. Tämä onnistuu somepalvelun ohjelmakoodien eli algoritmien avulla. Ne keräävät meistä tietoa esimerkiksi aiempien tykkäysten ja seurauksien perusteella. Näin syntyy somekuplia, jotka ovat samanmielisten ihmisten muodostamia piirejä. Somekuplat luovat paikalleen jumittunutta ajattelua ja erilaisten mielipiteiden välinen keskustelu katoaa.

Ihmisille on luonnollista luoda ryhmiä. On siis myös aivan loogista, että myös sosiaalisessa mediassa luodaan omia ryhmiä, jonka jäsenet jakavat samanlaiset arvot ja kiinnostuksen kohteet. Kuka muutenkaan haluaisi törmätä aina sellaiseen sisältöön, joka ei voisi vähempää kiinnostaa. Some voi toimia todellisuuspakona ja oma somekupla voi vaikuttaa turvapaikalta, jossa jokaisesta asiasta ei tarvitse ajatella syvällisesti ja monipuolisesti eikä jokaista kommenttia tai kysymystä tarvitse argumenteilla perustella. Maailmankriisien myrskyssä on mukava katsella suloisia koiranpentuja tai tehdä päättömiä testejä, kuten mikä lehtisalaatti olisit.

Vaiikka todellisuuspako on joskus tarpeellista maailman tilanteen käydessä aina vain ahdistavammaksi ja kireämmäksi, on hyvä osata käydä myös oman mukavuusalueen ulkopuolella. Todellisuuspakoa ei kuitenkaan voi tehdä loputtomiin. Somekuplissa on vaarana muodostua vääristynyt maailmankuva, joissa muut mielipiteet sivuutetaan ja omaa pidetään sinä ainoana ja oikeana.

Estääkseen ahdasmielisyyden tyyssijan synnyn kannattaa ajoittain kurkistaa sermin taakse ja tutustua toisiin mielipiteisiin, uusiin näkemyksiin ja omalta polulta poikkeaviin näkökulmiin. Kaikkien kanssa ei tarvitse olla samaa mieltä, eikä aina keskustelujen jälkeen välttämättä löydy kompromissia. On kuitenkin viisasta ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja pyrkiä olemaan tahallisesti loukkaamatta ketään. Avointa mieltä tarvitaan ottamaan myös kritiikkiä vastaan omasta mielipiteestä. Monet säikähtävät ärhäkkää kommentointia ja sulkeutuvat takaisin kuplaansa. Rakentavaa kritiikkiä täytyy sietää ja turhat itkupotkuraivarit voidaan jättää päiväkotilaisille. Kun tähdätään avartavaan keskusteluun erilaisten näkökulmien välillä, monet ymmärtämättömyydestä johtuvat konfliktit voisi- vat purkautua.

Avoin kommunikaatio ja avarakatseisuus voisivat katkaista ahdasmielisyyden kierteen. Näin saattaisi kehittyä uusi vuorovaikutteisempi media, jossa stereotypiat ja kapeakatseisuus eivät ohjaile keskustelua.

Tällainen somekuplien täydellinen puhkeaminen on kuitenkin hyvin epätodennäköistä. Varmemmalta näyttää, että avomielinen maailma jää pelkäksi utopiaksi.

SANNI HALONEN

Kolumni

Ministeri luurin päässä

Kuva valtioneuvoston kuvapankista

VEERA VUORI

Kun ajattelin ensimmäistä kertaa opetusministeri Li Anderssonin haastattamista, ajatus tuntui mahdottomalta. Eihän ministerillä olisi aikaa vastata koululehden kysymyksiin. Äitini kannusti kuitenkin laittamaan viestiä Anderssonin avustajalle ja parin päivän päästä aika oli sovittu: 8.11.22 klo 14.05.

Tuntui oudolta ajatella, että ministeri oikeasti soittaisi minulle. Koska haastattelu oli keskellä koulupäivää, pyysin **Juho Karekiveltä** lupaa päästä tyhjään fysiikan luokkaan. Kun kerroin hänelle haastattelevani Li Anderssonia, katsoi hän hetken aikaa hyvin kummastuneena, mutta suostui pyyntöni. Itse haastattelun nauhoitin älykelloni sanelimella ja kysymykset olin kirjoittanut kalenterini viimeiselle sivulle.

Politiikan poluille

Li Andersson sanoo, ettei olisi arvanut vielä lukioaikana, että hän haluaisi pyrkiä politiikkaan.

”Olin kyllä kiinnostunut tavallaan koulutuspolitiikasta ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.”

Hän kertoo myös, ettei olisi uskonut päättävänsä jonain päivänä kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden asioista.

Andersson on tyytyväinen oppivelvollisuuden laajentamiseen, mutta jos jotain pitäisi kehittää, olisi se lukiodiplomit. Hän toivoisi, että niitä olisi mahdollista suorittaa kaikissa lukioissa ja että lukiodiplomilla olisi mahdollista korvata yksi ylioppilaskoe.

Andersson itse kirjoitti aikoinaan kahdeksan ainetta, muttei ole kokenut niin monen aineen kirjoittamisesta olleen suoranaista hyötyä elämässä. Hän valitsi kirjoitettavat aineet oman mielenkiintonsa mukaan ja näki vaihtava erityisesti kielten opiskelemisessä. Kun aineita oli opiskellut paljon ja innolla, ne oli kiva kirjoittaa.

Kolme vinkkiä meille

Nykyisille lukiolaisille Andersson antaa kolme vinkkiä:

1. Lukio on ainutlaatuinen aika elämässä, jolloin on mahdollista laajasti sivistää itsensä ja tutustua erilaisiin oppiaineisiin. Vaikka paineet ovat kovat, ei kannata ajatella lukiota vain sen ylioppilastutkinnon näkökulmas-

ta vaan opiskella sellaisia aineita, jotka ovat itsestä kiinnostavia.

2. Pitää muistaa, että elämässä on muutakin kuin koulu tai lukio, eli pitää myös muistaa varata itselleen riittävästi vapaa-aikaa. Harrastukset ja ystävätkin ovat tärkeä osa elämää.

3. Aina tulee uusia mahdollisuuksia. Lukiokoulutuksen tehtävä on olla yleissivistävä koulutusmuoto, eikä se ole maailmanloppu, jos epäonnistuu ylioppilaskirjoituksissa. Löytyy muitakin tapoja päästä korkeakouluun opiskelemaan, jos haluaa.

Muistoja lukioajoilta

Andersson on päässyt ylioppilaksi Turun Katedralskolanin lukiosta vuonna 2006. Isoin ero oman lukioajan ja nykypäivän lukion välillä on digitalisaatio, koska hänen aikanaan esimerkiksi yo-kirjoitukset tehtiin kokonaan paperille.

Andersson kertoo parhaimpien muistojensa liittyvän historian ja yhteiskuntaopin tunteihin, koska hänellä oli hyvä opettaja ja he tekivät paljon hauskoja projekteja. Hauska muisto jäi myös draamakurssista.

Penkkariasuna Anderssonilla oli valkoinen kertakäyttöhaalari. Wanhon tanssien aikana hän osallistui tanssien sijaan kahvitukseen, koska ei pitänyt laittautumisesta.

Ylioppilaskirjoituksiin Andersson valmistautui huolellisesti ja käytti lukuloman lukemiseen ja opiskelemiseen. Hän muistaa historian opettajansa kertoneen, että kirjoituksia varten kannattaa valmistautua piirtämällä aikajana, koska jotkut muistavat paremmin visualisoimalla. Andersson piirsikin todella pitkän aikajanan. Melkein koko asunto täyttyi, kun ”sinne tuli A-nelosisia A-nelosen perään”. Hän yritti ikään kuin saada kaikki maailmanhistorian tapahtumat mahtumaan aikajanelle.

Kaiken tämän kiireinen ministeri ehti kertoa alle kahdeksassa minuutissa

Taas reissataan!

Kun korona hellitti, Kastellin lukion ERASMUS-hanke pääsi taas perusasiaan eli nuorten aitoon kohtaamiseen. Kastellilaiset ovat vierailleet Saksan Parsbergissa, Norjan Tromssassa ja Hollannin Tilburgissa. Vastavierailijat näistä maista kävivät meidän luonamme Oulussa joulukuussa 2022. Tässä ihallaan Norjan näkymiä lokakuussa 2022.

ERASMUS+ TUOMAS NISKANEN

Kirjoittaessa tätä pohdin, olinko oikeasti ollut Tromssassa viikon Erasmus-projektin reissulla pohtimassa tekoälyä eettisestä näkökulmasta. Kaupunki valkokärkisten vuorien ympäröimänä tuntuu niin kaukaiselta, kuten tuntuvat kaikki uudet rakkaat ystävät ja monenkirjavat muistot. Ystäviini voi onneksi pitää yhteyttä vaikkapa Snapchatilla, joka Norjassa on samassa asemassa kuin meillä Whatsapp. Eri paikkoihin Tromssassa ja myös hetkiin voi palata kuvien ja videoiden avulla.

Mutta kaikesta tästä huolimatta koko homma tuntuu vieläkin epätodelliselta. Siksi päätin kirjoittaa tämän reissuraportin, joka toimii minun linkkinäni tuohon käsittämättömään viikkoon.

Tekoälyn kimpussa

Reissun virallisenä tarkoituksena oli pohtia tekoälyn eettisiä kysymyksiä ja

ongelmia.

Meidän oppilaiden työ oli nauhoittaa pienemmissä ryhmissä podcastit, jossa pohdimme asiaa eri näkökulmista. Podcastien suunnitteluun oli varattu ehkä turhan paljon aikaa. Olimme olleet valmiita jo ensimmäisen päivän jälkeen, mutta käytimme niin sanotusti kaikki saatavilla olevat resurssit.

Kokonaisaika podcastille oli meillä noin yhdeksän minuuttia, mutta suunnittelimme podcastia kokonaisuudessaan viisi tuntia. Toisaalta suunnittelun määrä ehkä mahdollisti, että nauhoitus meni kerralla purkkiin.

Elämyksiä metsästämissä

Oikeasti reissun päämäärä oli päästä ulkomaille, tekemään uusia ystäviä ja pitämään hauskaa.

Meillä oli aikataulussa ohjelmaa esimerkiksi Polaria-akvaariossa, jossa oli hylkeitä, kaloja ja muita meren otuksia. Parasta oli paikallinen versio

Tietomaasta. Aluksi katsoimme tähtitornin muotoisessa elokuvateatterissa kauniin dokumentin revontulista. Muissa tiedekeskuksen tiloissa oli sellaisia tiedehäppäkkeitä, jotka menettelivät, mutta eivät niin sanotusti olleet kauhean mielenkiintoisia. Sisäisen lapsi valtasi meidät jokaisen, kun saavuimme alakertaan. Siellä pääsi muun muassa ampumaan roskalajittelutykeillä, vetämään köydestä, testaamaan maksimiponnistuskorkeutta ja kisaamaan ajosimulaattorilla.

Reissun parhaimmat ja rakkaimmat muistot tapahtuivat kuitenkin aikataulujen ulkopuolella. Jo samana sunnuntai-iltana, kun saavuimme, menimme isäntäni Simenin kanssa norjalaisen Alinan järjestämään tortillailtaan. Siellä sain ensikosketuksen tuleviini ystäviini, niin norjalaisiin, saksalaisiin ja hollantilaisiin.

Jo seuraavana aamuna koulun kahvilassa tajusin, miten tärkeää tuollaiset illanistujaiset ovat. Kun edellisillan tuttuja kasvoja ilmestyi kahvilaan,

tuntui, että mikään ei ollut muuttunut, jatkoimme vain ystävyystämme.

Lihusvoimaa ja luontoa

Opiskelijat olivat myös organisoineet muuta kivaa iltatekemistä. Kävimme maanantaina keilaamassa, tiistaina pelaamassa minigolfia ja keskiviikkona kävimme upeassa Tromssbadeenin kylpylässä. Siellä oli liukumäkiä, perinteinen sähkösauna altaiden vieressä, norjalaisten leikkiversio kylmäaltaasta ja vaikka mitä muuta. Hämärässä sitä ei nähnyt kunnolla, mutta ulkoaltaalta aukesi näkymä jylhälle vuonolle.

Torstaina valloitettiin päivän ohjelman jälkeen 500 metriä korkea Fjällhäsen kiipeämällä Sherpatrappaksi kutsuttuja kiviportaita pitkin. Isosti vuoren juurille levinnyt kaupunki näytti niin pieneltä, ettei se oikein osannut tehdä edes vaikutusta. Niin pieneltä se näytti. Laskeuduttuamme menimme suoraan nimestään huolimatta norjalaisen Joaquinin järjestämään vohveli-iltaan. Norjalaisten vieraanvaraisuudesta kertoo se, että isäntä antoi minun käydä suihkussa ja lainasi kuivia vaatteita.

Mitä jäi muistoihin?

Mitä opin ja mitä reissulta tarttui mukaan? Matkalaukussa oli pari pussia törröfiskeä eli kuivattua turskaa ja pari heijastinta käsivarteen.

Ainakin opin, että tekoälyllä on elämämme taustalla valtava rooli, joka ulottuu jokapäiväiseen elämäämme. Norjalaisista opin, että he rakastavat kaikkea texmexiin liittyvää ja sokeritonta kokista. He juovat sitä kaikilla aterioilla lukuun ottamatta aamupalaa.

Mutta ennen kaikkea norjalaiset ovat ystävällisiä, vieraanvaraita, uteliaita ja nostavat ystävien kokoontumiset korkealle. Kävin kutsuttuna vieraana Simenin serkun syntymäpäiväjuhlassa syömässä tortilloja (taas) ja kakkua. Sain syödä aidon norjalaisen kalamiehen pyydystämää ruijanpalasta, kun vierailimme Simenin äidin vanhemmilla.

Perjantai-illan jäähyväisjuhlassa norjalaiset olivat valmistaneet korean

Vasemmalla tekoälyä tutkailevan projektimme puuhia Norjassa, alhaalla Saksassa ja oikealla Hollannissa.

juhlapöydän edestä suolaista ja makeaa naposteltavaa.

Reissulla oppi paljon elämästä. Vaikka koko viikko oli käytännössä ehtimistä paikasta toiseen, silti tuli koettua päivän aikana rauhan hetkiä. Ei päivää ilman yötä, ei rauhaa ilman menoa.

Todelliset ystävyysuhteet ovat sellaisia, jotka tuntuvat olleen aina olemassa. En muista enää, minkälaista elämä oli ennen uusia ystäviäni tuolta reissulta. He ja koko reissu ovat korvaamaton osa elämääni, ja kesällä aion vieraillla Tromssassa uudelleen. Ennen sitä työdyn muistelemaan paikallisbussin moottorin vonkunaa bussin noustessa ja laskiessa mäkiä. Brunostin eli ruskean juuston vahvaa makua ja 3,5 euron tavallista vesipulloa.

Kun olin nousemassa Suomeen palavaan koneeseen, nuo ja kaikki muut edellisen seitsemän päivän kokemukset vilisivät mielessäni. Ikävän, kaipuun ja onnen kyneleet sekoituivat Tromssan sadepisaroihin, jolloin suomalainenkin mies sai vapaasti muistella elämää muuttanutta reissua.

Oli aika palata kotiin.

Erasmus+ JULIETTE PAAVILAINEN

Erasmus+ INKA ELAMAA

Kävin huhtikuussa 2022 Saksassa Erasmus+ -projektin mukana. Viikon aikana tutustuin tekoälyyn ja mietimme, minkä näköinen robotti on käyttäjäystävällisin. Opimme uutta tekoälyn käytöstä markkinoinnissa ja pääsimme itseajavien autojen kyytiin. Lisäksi kävimme äärimmäisen mielenkiintoisia eettisiä keskusteluja kirjan "Klara and the sun" pohjalta esimerkiksi siitä, voiko robotista saada ystävän.

Tutustuin viikolla kahteen saksalaiseen nuoreen, joista sain varmasti elinikäisiä ystäviä. Näimme saman vuoden kesällä uudestaan, ja lisäksi heistä molemmat päättivät tulla Suomeen vaihtoviikolleen joulukuussa 2022.

Meillä on suunnitelmana nähdä myös tulevana kesänä, kun he valmistuvat koulusta. Juttelimme lähes päivittäin, ja olen samalla saanut oppia, kuinka erilainen saksalainen koulujärjestelmä on verrattuna meidän omaamme.

En tule koskaan katumaan, että uskalsin lähteä mukaan!

Matka kohti Tilburgia helmikuussa 2023 alkoi viideltä aamulla, kun kokoonnuimme Oulun lentokentälle laukut pakattuna ja väsyneinä, mutta odottavien mielin valmiina lähtöön. Helsingistä lensimme Amsterdamiin ja sieltä jatkoimme junalla kohti Tilburgia, jossa isäntäperheemme jo odottivat saapumistamme.

Pitkän matkan jälkeen iltapäivällä saavuimme viimein Tilburgin rautatieasemalle, jossa jälleennäkemisen ilo sekä uusien tuttavuuksien tapaaminen täytti jokaisen. Päivälle ei ollut yhteistä ohjelmaa, joten jokainen suuntasi isäntäperheensä kanssa kohti kotia ja asettumista uuteen ympäristöön. Osa kävi kiertämässä kaupunkia, osa otti nopeat päiväunet. Odotukset tulevasta viikosta kasvoivat, kun ilta pimeni.

Ensimmäinen aamu käynnistyi linnun laulun saattelemana, sillä kevät oli jo alkanut Hollannissa. Yö oli ollut kylmä, koska hollantilaisissa taloissa lämmitys ja myös lattiat ovat hieman kylmempiä kuin Suomessa, mutta ei mitään, mistä paksulla peitolla, vaateuksella tai villasukilla ei selviäisi. Aamupalan jälkeen, joka sisälsi mm. suklaaströsseleillä päällystettyjä voileipiä, suuntasimme kulkumme kohti koulua, jonne monen matka taittui helposti hyvin hollantilaisittain pyörällä.

Koululla kokoonnuimme projektin avajaistapahtumaan hollantilaisten ja myös norjalaisten ja saksalaisten vaihto-oppilaiden kanssa ja teimme kierroksen koulussa. Aloitimme itsepakatun lounaan jälkeen pro-

jektien suunnittelun omissa ryhmissämme. Työskentely loppui noin neljältä, ja sen jälkeen ohjelman keksiminen oli vapaaehtoista.

Tiistai oli täynnä toimintaa. Aamulla starttasimme koulun pihalta bussilla kohti ensimmäistä kaupunkikohdetamme, joka oli Leiden. Reilun tunnin matkan jälkeen saavuimme kaupunkiin ja Boerhaave-museoon.

Museon monista näyttelyistä yksi koski tekoälyä, joka oli koko projektin aihe. Sen vuoksi kaikkien toivottiin käyvän tutustumassa näyttelyyn, mikä jälkeen saimme kierrellä museota vapaasti noin pari tuntia, ennen kuin lähdimme kohti päivän toista kohdetta, Rotterdamia. Siellä meitä odotti Erasmus-hospital, jossa saimme kuulla luennon tekoälyn tulevaisuudesta sairaanhoidossa. Loppu päivä oli vapaata aikaa kaupungissa, ja shoppailun jälkeen lähdimme kohti Tilburgia seitsemän maissa.

Keskiviikkona porukka jakautui, sillä osa oppilaista pääsi ranskaa opiskelevien host-oppilaiden kanssa vierailemaan Brysseliin päiväreissultaan. Brysselissä he vierailivat esimerkiksi suklaamuseossa, mikä aiheutti hieman kateutta muissa suomalaisissa.

Muiden ohjelmassa oli esimerkiksi pakopelin pelaamista suuremmalla porukalla tai vaikka naapurikaupungissa 's-Hertogenboschissa vieraileminen, kuten itse oman hostini kanssa tein. Matkan taittoi helposti junalla. Pääsin maistamaan toista hollantilaisista klassikko herkkua, eli Stroopwafeleita, jotka ovat ohuita siirapilla täytettyjä vohveleita. Muutamat meistä

olivat maistaneet kyseistä herkkua jo aikaisemmin viikolla.

Hollannissa paikallinen karnevaali-aika oli myös päässyt valloilleen, ja se näkyi esimerkiksi kaupunkien koristeeluissa. Tilburgissa karnevaalivärit olivat vihreä ja oranssi, mutta esimerkiksi 's-Hertogenboschissa värit olivat punainen, keltainen ja valkoinen. Karnevaalikaupat pursusivat erilaisia vaatteita ja koristeita, joita kaikki ostivat juhlimista varten. Matkamuistokseni lähti mukaan karnevaalihuivi.

Torstai alkoi jo melko tutusti koululla, josta bussilla suuntasimme kohti ASML:n pääkonttoria Eindhoveniin. ASML valmistaa koneita, joita tarvitaan mikrosirujen tekemiseen, ja olimme saaneet kunnian päästä viettämään koko päivän konttorilla. Toinen puoli ryhmästä pääsi tutustumaan yrityksen toimintaan tarkemmin erilaisten pelien ja aktiviteettien kautta, ja toinen puoli sai viimeistellä projektejaan esityskuntoon. ASML:n tarjoaman lounaan jälkeen ryhmät vaihtoivat paikkaa.

Suuntasimme mielenkiintoisen päivän jälkeen takaisin koululle, josta pääsimme kotiin valmistautumaan illan läksiäisjuhlija varten. Juhlat järjestettiin jo torstaina, sillä perjantai ilta oli jo ohjelmaltaan täynnä. Teemana juhlissa oli silent disco, jossa jokaisella oli omat kuulokkeet ja sai valita itselleen mieleisimmän soittolistan. Tarjolla oli kaikkea makeasta suolaista ja tunnelma pysyi hyvänä koko illan. Pääsimme kuulemaan esimerkiksi paikallista karnevaalimusiikkia, ja muut oppilaat saivat hieman makua Robinista ja Lordista.

Viimeinen kokonainen päivä Hollannissa aloitettiin koululla, jossa vuorossa oli viikon aikana tehtyjen projektien esittäminen muille ryhmille sekä opettajille. Jokainen ryhmä oli keksinyt oman luovan tapansa esittää työnsä, joten nähtävissä oli videota, näyttelyä ja paljon muuta. Esitysten loputtua kaikki kuitenkin jo odottivat päivän pääaktiviteettia, koko viikon huipentumaa eli Efteling-teemapuistoa.

Puiston teemana oli lasten saduista tutut hahmot, kuten Hannu ja Kerttu sekä Punahilkka, mutta osa hahmoista oli meille uusia. Kaikki kuitenkin

suuntaisivat ensimmäisenä vuoristoratoihin. Me suomalaiset kiertelimme puistoa suurimmaksi osaksi yhdessä hostiemme kanssa, mutta porukka jakautui päivän mittaan pienempiin porukoihin. Ruoka, taikametsä, matkamuistokaupat, mahtavat laitteet sekä illan huipentava vesishow pitivät päivän kiireisenä, mutta kaikki lähtivät illalla puistosta hyvillä mielin. Mutta ilta ei ollut suinkaan vielä päättynyt.

Karnevaalit olivat alkaneet Tilburgissa. Jo puistosta lähtiessä bussipysäkillä bussia odottivat karnevaaleihin pukeutuneet ihmiset, joten totta kai siis meidän suomalaisten piti tämän osa kulttuurista päästä kokemaan. Eli ei kuin vain karnevaalivaatteet niskaan ja kohti karnevaalien huumaa! Projektin osallistuneista pieni porukka oli päättänyt lähteä yhden hollantilaisen kotikylään hieman Tilburgin ulkopuolelle, jonne siis suunnattiin. Kokemus karnevaaleista oli jotain, mitä Suomessa harvoin pääsee kokemaan. Orkesterit soittivat musiikkia niin kovaa, että kaverin korvaan sai huutaa. Ihmisiä virtasi joka suunnasta ja tunnelma oli todella tiivis. Kokemus oli silti niin uskomaton, että vaikka väsymys painoikin päältä, iloisin mielin lähettiin juhlimaan.

Lauantaiamu tarkoitti kotiin lähdön aikaa. Viime hetken pakkausten ja aamupalan jälkeen hyvästit jätettiin haikein mielin rautatieasemalla, sillä viikko olisi saanut vielä kaikkien mielestä jatkaa. Koti Suomi kuitenkin odotti jo, joten juoksimme junaan viime hetkellä ja suuntasimme kohti Schipholin lentokenttää.

Saimme vielä pari tuntia aikaa kierrellä Amsterdamin katuja ja ihaila kauniita kanavia, ja vielä ostoksiakin lähti mukaan.

Lentokentällä meitä odotti epämiellyttävä yllätys, sillä lentomme myöhästyi lähes pari tuntia. Kerkeäisimmekö ollenkaan jatkolennoillemme Ouluun, vai jäisimmekö jumiin Helsinkiin yöksi? Mutta kaikesta selvittiin lopulta, osittain suklaan voimalla. Myös jatkolennot oli myöhästynyt ja kerkesimme sille helposti. Pitkä päivä päättyi noin kello kolme yöllä, kun vihdoinkin saavuimme laukkujemme kanssa Oulun lentokentälle tuttuun ja lumiseen Suomen helmikuuhun.

Oli ihanaa aloittaa Erasmus-projektin Oulun viikko joulukuussa 2022 osittain jo tutujen ihmisten kanssa, kun vierailut Saksaan ja Norjaan oli jo tehty! Oman hostin saaminen vuorostaan kylään vahvisti kyllä meidän ystävyttämme, eikä tarvinut jännittää jälleennäkemistä.

Viikon aikana tuli tutustuttua paremmin myös omiin rinnakkaisluokkalaisiin ja muiden vuosikurssien kastellilaisiin. Oma talvinen kotikaupunki näytti turistiporukan silmin ihan uudessa valossa, ja kävimme monissa paikoissa, joihin varmasti tulee palattua vielä projektin jälkeenkin. Onnistuttiin järjestämään paljon koulun ulkopuolisiakin kivoja aktiviteetteja vaihtareiden kanssa. Vaikka päivät olivatkin

 Erasmus+ **ESSI LEHTORANTA**

välillä tosi pitkiä, tuntui, että viikossa ehti kokea niiden edestä monin kerroin arvokkaita hetkiä.

Kulttuurien eroja ja yhteneväisyyksiä tuli vertailtua jatkuvasti, ja on pakko sanoa, että en olen kyllä monta kertaa ollut yhtä ylpeä siisteistä, moderneista koulutiloista, ilmaisesta kouluruuasta tai mahdollisuudesta paljuilla tähtitaivaan alla. Rovaniemen reissun talviset maisemat tuntuivat myös ihan erityisiltä.

Englannin puhuminen ja norjan kuuleminen vahvistivat paljon luottamustani kielitaitooni, ja viikon aikana tuli myös tosi konkreettiseksi se, että kaikkialta maailmasta löytyy kyllä hurjasti samanhenkisiä ihmisiä tyyppejä!! Oli etuoikeutettu olo päästä tutustumaan vaihtareihin ja saamaan uusia ystäviä. Varmasti koko projekti tulee muisteltua yhtenä lukioajan kohokohdista.

Vierailulla Italian yhteistyökoulussa

12.4. OULUSTA UDINEEN (ANNA)

Aamuksen junamatkan tunnelma Oulusta Tikkurilaan oli väsynyt, ja oli vaikea uskoa, että me 17 kastellilaisista olimme todella lähdössä kohti Italiaan. Pelasimme korttia ja kuuntelin musiikkia. Nukkuminen oli vaikeaa jännityksen takia.

Saavuimme iltapäivällä Tikkurilaan, jossa ehdimme vain syödä ennen kuin jatkoimme matkaa lähijunalla kohti Helsinki-vantaan lentokenttää. Lähtöselvityksen tekeminen oli hieman haastavaa, mutta siitäkin selvisi opettajien avustuksella. Muumikau-pasta ostin viimeiset tuliaiset isäntäperheelleni. Kun lentomme lähti kohti Frankfurtin lentokenttää, tunnelma oli jännittynyt. Koronan vuoksi en ollut matkustellut ulkomailla moneen vuoteen.

Lento meni mukavasti sarjoja katsellen ja piirtäen. Saavuimme Frankfurtin lentokentälle kello 19.15 Saksan aikaa. Siirryimme heti seuraavalle portille, josta jatkolentomme piti lähteä, mutta se olikin tunnin myöhässä. Pelasimme lisää korttia ja vain oleskelimme. Kaikki alkoivat olla jo todella väsyneitä pitkästä päivästä.

Kun viimein pääsimme lennolle, se meni nopeasti jännittäessä isäntäperheen tapaamista. Laskeuduimme vähän ennen puolta yötä Triesteen, jossa kohtasimme isäntäperheemme ensimmäistä kertaa.

Lähdin isäntäperheeni kanssa kohti majapaikkaani. Juttelimme hieman muun muassa musiikista ja matkastani. Kun saavuimme, kello oli 0.30 ja olin jo niin väsynyt, että menin lähes suoraan nukkumaan.

13.4. UDINEN KOULULLA (MILENA)

Tänään oli meidän ensimmäinen kokonainen päivämme Italiassa. Minun päiväni alkoi 7.15 aamupalalla, jonka jälkeen ajoimme koululle.

Koulu, IT Zanon, oli kohtalaisen iso ja sen keskellä oli upea sisäpiha. Luokat olivat pieniä ja välitunneilla vain opettajat vaihtoivat luokkien välillä. Koulussa ensimmäisenä meidät jaettiin ryhmiin ja pelattiin bingoa sekä ”2 valetta, 1 totuus” -leikkiä. Tutustumisleikkien jälkeen lähdettiin oppitunneille italialaisten mukana. Luokkahuone oli pieni ja oppilaita alle kaksikymmentä. Luokan etuosassa taulun yläpuolella oli Jeesus ristillä. Italias-

sa erityisesti katolinen uskonto näkyi kaikkialla. Maalauksia Raamatun henkilöistä ja tapahtumista sekä kirkkoja oli kaikkialla. Luokassa minulle oli tehty ”Welcome Milena” -kyltti ja italialaiset olivat hyvin kiinnostuneita minusta ja elämästäni Suomessa. He kysyivät minulta kysymyksiä molemmat oppitunnit. Erityisesti kysymyksiä tuli kahdeksasta sisaruksestani ja jouduin näyttämään kaikille kuvan perheestäni. Oli yllättävää, kuinka kiinnostuneita italialaiset olivat minusta ja Suomesta.

Oppituntien jälkeen pääsimme vihdoin syömään kahden aikaan lounasta: eväsleipää, jogurttia, tomaatteja sekä jääteetä. Eväsleipä oli pelkkä sämpylä, jonka välissä oli paljon kinkkua. Italialaisten ruoka-ajat olivat hyvin erilaiset, enkä niihin ainakaan itse ihan ehtinyt tottua. He söivät aamulla makean aamupalan, lounaan yhdeltä, koulun jälkeen makean välipalan ja päivällisen illalla kahdeksalta. Olin usein jo hyvin nälissäni ennen ruokaa. Ruoka-annokset olivat kuitenkin isot.

Lounaan jälkeen satoi vettä, mutta se ei juuri haitannut. Kävely Udinen keskustaan oli lyhyt ja kulki värikkäiden talojen ympäröiviä katuja pitkin. Näimme hienon kellotornin ja upean aukion. Vierailimme museossa ja kirkossa, joka oli mahtipontinen koristeinen. Oli hienoa päästä vierailemaan ensimmäistä kertaa katolisessa kirkossa. Udinen vierailun jälkeen menimme bussilla takaisin isäntäperheeni kotiin. Bussimatalla oli todella hienot maisemat. Ajoimme Palmanovan kaupungin läpi ja näimme maaseutua. Perheen luona söimme välipalaksi ananasta. Pelasimme isäntäperheen kanssa uunoa. Söimme seitsemän aikoihin gnocchi-pastaa jauhelihakastikkeen kera sekä kesäkurpitsaa. Se oli todella hyvää ja täyttävää.

14.4. TOIMINTAA (ANNA)

Perjantaina pääsimme tutustumaan italialaisen koulun käytäntöihin ja olimme aamupäivän host-parimme kanssa koulun tunneilla. Meiltä kysyttiin lähinnä kysymyksiä Suomesta ja Suomen kulttuurista. Sen jälkeen lähdimme museoon, jossa italialaiset puolestaan esittelivät meille Udinen historiaa. Ennen koulun lounasta ehdimme maistamaan jäätelöä.

Iltapäivällä pelasimme muun mu-

assa lentopalloa, jalkapalloa ja sabilandyä, jota italialaiset kutsuivat hockeyksi. Loppupäiväksi saimme vapaa-aikaa, joten menimme Udinen keskustaan kiertelemään.

Ennen isäntäperheen luo paluuta kävelimme vielä puistossa, jota ympäröi pieni huvipuisto. Illalla söimme italialaista perinneruokaa polentaa sekä juustopiirakkaa. Se oli ihan hyvää, mutta polentan tekstuuri oli kummallinen.

15.4. VENETSIASSA (MILENA)

Lähdimme aamulla koululta bussilla Venetsiaan, johon matka kesti muutaman tunnin. Näimme Italian lipun tavalla maalatut talot ja paljon viinitarhoja, joita oli Italiassa kaikkialla. Aluksi saavuimme mitänsanomattomalle bussien parkkipaikalle ja sieltä kävelimme Venetsiaan. Ensisilmäyksellä kaupunki oli hyvin kaunis ja meri sen ympärillä oli upea.

Jakauduimme kahteen ryhmään ja lähdimme kiertämään nähtävyyksiä. Opiskelijat pitivät puheenvuoroja niiden historiasta ja opin paljon uutta! Ryhmämme vieraili ensimmäisenä juutalaisten ghetossa. Tämän jälkeen kävimme jäätelöllä ja kävelimme Pyhän Markuksen torille, jossa vierailimme siellä sijaitsevassa Basilica di San Marco -tuomiokirkossa. Tori oli aivan täynnä turisteja ja jouduimme jonottamaan tuomiokirkkoon. Se oli upea ja hyvin koristeellinen ulkoa sekä sisältä. Nähtävää oli paljon ja kullattuja kattoja olisi voinut tutkia koko päivän.

Seuraavaksi lähdimme etsimään ravintolaa. Päädyimme pitsapaikkaan, jossa istuimme ulkona. Me suomalaiset lisäsimme paljon aurinkorasvaa, mikä huvitti italialaisia. Pääsin ensimmäistä kertaa maistamaan italialaista pitsaa. Se oli ihan hyvää, mutta ei mitään parasta, ja italialaiset kertoivatkin meille sen olevan lähinnä turisteille nopeasti tehtävää pakastepitsaa eikä ”oikeaa” pitsaa.

Vierailimme matkamuistoputiikeissa, joita oli kaikkialla. Kaupoista sai paitoja, avaimenperiä, magneetteja ja paljon muuta. Minä ostin avaimenperän ja magneetin mummolleni. Monissa kaupoissa myytiin myös muranolasia.

Vapaa-ajan jälkeen palasimme ryhmän luo ja jatkoimme Venetsiaan tu-

tustumista. Kävimme katsomassa huokausten siltaa ja opimme sen historiasta. Vierailimme upeassa puistossa ja muutamien kanssa kirkossa, jossa oli juuri alkamassa häät, joten vierailu oli vain nopea. Näimme Canal Granden, söimme jäätelöä, ostimme viimeiset matkamuistot ja pikkuhiljaa suuntasimme tiemme takaisin bussia kohti. Pääsimme vielä matkustamaan vesibussilla. Oli upeaa nähdä Venetsian kaupunki ulkopuolelta.

Illalla Udinessa kävimme vielä isäntäperheeni kanssa ravintolassa syö-mässä. Tilasin pitsaa ja jälkiruoaksi tiramisua. Pitsa ei täysin vastannut suuria odotuksiani, mutta Venetsian pitsan se kuitenkin voitti helposti. Tiramisu oli hyvin kahvin makuis-ta, mutta tykkäsin siitä. Ravintolassa oli eläviä rapuja ja seinillä paljon jalkapalloilijoiden paitoja. Kun olimme lähdössä, 8-vuotias tyttö alkoi puhua minulle englanniksi. Yllätyin kovasti, sillä monet Italiassa puhuivat englantia heikosti tai eivät ollenkaan.

16.4. LUOLASTA LINNAAN (ANNA)

Sunnuntain vapaapäivän pääsimme viettämään isäntäperheidemme kanssa. Lähdimme varhain aamulla ajamaan Triesteen. Kävimme Grotta Gigante -luolassa, joka oli todella suuri. Kävelimme siellä noin tuhat porrasta, 500 alaspäin ja 500 ylöspäin. Luolan jälkeen pysähdyimme kojulla, joka myi muun muassa kristalleja sekä luolassa olevaa kiveä.

Läheisessä ravintolassa söin pasta bolognesea, joka oli hyvää mutta ei mielestäni erottunut erityisen paljon suomalaisesta pastasta. Keskustelimme suomalaisesta koulusysteemistä ja italialaisesta ruokakulttuurista.

Ruolan jälkeen jatkoimme matkaa kohti Triesten keskustaan, josta oli lähes mahdotonta löytää parkkipaikkaa. Mutta keskusta oli todella kaunis ja arkkitehtuuri oli upeaa. Näimme myös Miremaren linnan, joka oli hieno sekä sisältä että ulkoa.

Illalla kotona söimme pitsat ja katsoimme hetken Netflixiä ennen nukkumaan menoa. Pitsa oli parempaa kuin Venetsiassa.

17.4. AQUILEIA, GRADO (MILENA)

Viimeisenä päivänä vierailimme Aquileissa ja Gradossa. Aquileissa pääsimme näkemään roomalaisia rauni-

Udine

TEKSTIT JA KUVAT:
MILENA STENUDD
ANNA KUMPUMÄKI

oita. Niitä oli kaupungissa hyvin paljon nähtävänä ja vierailimme muuan muassa hautausmaan ja aukion rautioilla. Kävelimme Rooman aikaisilla kiviteillä ja katselimme sataman rautioita. Vierailimme Piazza Capitolo aukiolla ja siellä sijaitsevassa tuomiokirkossa. Kirkon lattia oli kokonaan mosaiikkia, joten kävelimme lasisillalla sen yllä.

Grado oli pieni rantakaupunki Adrianmeren niemimaalla. Se oli heti saapuessa aivan upea kaupunki, täynnä värikkäitä taloja, veneitä ja kauniita kasveja. Vierailimme paikallisessa kirkossa. Koko reissun aikana näimme todella monta kirkkoa! Tämä oli yksinkertaisempi kuin monet muut, mutta silti todella hieno. Sitten suuntasimme rannalle. Emme päässeet uimaan, mutta nautimme lämpimästä säästä. Pidimme eväspiknikin varjossa puiden alla. Jotkut pelasivat jalkapalloa hiekalla. Me kävelimme rannassa ja keräsimme muutaman simpukan mukaan.

Udinessa meillä oli koululla jäähyväisjuhlat. Söimme italialaisten tuomia herkkuja ja juttelimme. Otimme yhteiskuvan koulun edessä ja illalla pääsin vielä vierailemaan Palmanovassa. Se oli pieni kaupunki, joka oli rakennettu ympyräkaavaisesti. Vierailu oli lyhyt, mutta ehdin nähdä kirkon ja keskusaukion ennen isäntäperheeni luo menoa. Perheen luona söimme illallisen ja sain perheeltä käsikorun sekä kortin jäähyväislahjana.

18.4. PALUU (ANNA)

Lähtöaamuna heräsin aamusta ja jo kello 5.30 lähdimme ajamaan kohti Triesten lentokenttää. Tunnelma oli haikea ja väsynyt. Matkalla näin ensimmäisen maailmansodan muistomerkin.

Lentokentällä hyvästelimme isäntäperheemme ja jatkoimme haikeassa tunnelmassa turvatarkastukseen. Lennot ja junamatka sujuivat hyvin muun muassa sarjoja katsellen ja korttia pelaten. Vaikka olisin toivonut, että matka olisi ollut pidempi oli silti mukava palata tutun ja turvallisen Suomen maaperälle.

